

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W TARNOWIE

ORAZ Z REALIZACJI PROGRAMU
ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA
NA LATA 2018 – 2020

ZA 2018 ROK

1. WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, przedstawia w niniejszym dokumencie informacje na temat działań statutowych i ponadstandardowych, realizowanych w ramach szeroko rozumianej polityki społecznej. Ponadto, jako jednostka będąca Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej, przedkłada również informacje dotyczące realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z uwzględnieniem lokalnego *Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2018 – 2020*.

Materiał obejmuje również zadania i inicjatywy, jakie podejmowane były przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące w mieście, nad którymi nadzór sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie.

2. INFORMACJE OGÓLNE

Zakres zadaniowy jednostki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, funkcjonuje w strukturach miasta od 1990 r., udzielając mieszkańcom/klientom wsparcia (nie tylko finansowego), które umożliwia im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój.

Jako samodzielną jednostką budżetową, powołaną do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej, realizuje zadania własne i zlecone gminie oraz zadania powiatu. Ponadto Ośrodek realizuje również zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Zadania realizowane przez Ośrodek wynikają m.in. z następujących ustaw, uchwał i rozporządzeń:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy prawo energetyczne,
- uchwała Rady Ministrów w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start 300 dla ucznia”,

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu “Dobry start”,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

Obszar działania i lokalizacja Ośrodka na terenie miasta

Obszarem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest miasto Tarnów.

Główna siedziba Ośrodka mieści się w budynku przy al. Matki Bożej Fatimskiej 9. Tu usytuowani są między innymi pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych wraz z Zespołem ds. Funduszu Alimentacyjnego, Zespołem ds. Dłużników Alimentacyjnych, Zespołem ds. Świadczeń Wychowawczych oraz pracownicy Działu Pomocy Osobom Starszym i Niepełnosprawnym, realizujący zadania finansowane ze środków PFRON. Ośrodek dysponuje również pomieszczeniami w budynku przy:

- ul. Granicznej 8A, gdzie zlokalizowany jest Zespół Pracy Socjalnej Rejonu II i V oraz Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- ul. Goldammera 3, gdzie swoją siedzibę mają pracownicy Zespołu Pracy Socjalnej Rejonu III, Zespołu ds. Pomocy Osobom Bezdomnym oraz Działu Pomocy Osobom Starszym i Niepełnosprawnym;
- ul. Gumniskiej 25, gdzie mieści się Zespół Pracy Socjalnej Rejonu IV;
- ul. Chemicznej 10A, gdzie zlokalizowany jest Zespół Pracy Socjalnej Rejonu I i Zespół ds. Pomocy Specjalistycznej i Asysty Rodzinnej,
- ul. Waryńskiego 10, Składnica akt Działu Świadczeń Rodzinnych

oraz w budynku przy ul. Gosłara 5, w którym znajduje się siedziba Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej i Zespołu Zarządzającego Projektem pn. „Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy”.

Z kolei w budynku przy ul. Spytki 1a/5-6, od sierpnia 2018 roku, rozpoczęła działalność Placówka Wsparcia Dziennego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie „Akademia aktywności”. Placówka mieści się w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych i do prowadzenia zajęć z dziećmi.

Struktura organizacyjna, stan zatrudnienia i wsparcie rozwoju zawodowego pracowników

Szczegółową strukturę organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz podział zadań zawiera Regulamin Organizacyjny stanowiący załącznik do zarządzenia Nr 2/2017 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z póź. zm. W skład struktury organizacyjnej Ośrodka wchodzi dział, zespoły i samodzielne stanowiska pracy. Pracę działów nadzorują kierownicy, a pracę zespołów wspierają koordynatorzy.

Zasoby kadrowe, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie w omawianym okresie czasu, przedstawia poniższa tabela.

<i>Etaty</i>	<i>Stan na dzień</i>	
	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>Liczba</i>	<i>Liczba</i>
Ogółem, w tym:	173.5	178
Pracownicy socjalni, z tego:	60	60.5
Bezpośrednio realizujący pracę socjalną w środowisku	56	56.5
Łączący zadania administracyjne z pracą socjalną	4	4
Asystenci rodziny w tym:	9.75	6.75
w ramach stałych etatów	3,75	6.75
Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	6	6
Specjaliści (radca prawny, psycholog, pedagog, Specjalista BHP)	5.75	5.75
Pracownicy na stanowiskach administracyjnych	89	96
Główny specjalista	3	2

Źródło: Opracowanie własne

W 2018 r., Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, składał wniosek do Powiatowego Urzędu Pracy o współfinansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Z przyznanych funduszy zostało zorganizowane szkolenie p.n. „Superwizja Pracy Socjalnej”. Działaniem zostały objęte **24** osoby. Pracownicy zostali podzieleni na dwie grupy 12 osobowe. Każdy z uczestników brał udział w 4 spotkaniach o łącznym wymiarze 16 godzin szkoleniowych. Szkolenia były rozłożone w okresie od 17 maja 2018 r., do 16 października 2018 r.

Ponadto w 2018 r., pracownicy uczestniczyli w szkoleniach pn. „Superwizja” organizowanych przez Dom Terapii. W spotkaniach brało udział **20** osób. Zostali podzieleni na dwie grupy po **10** osób. Każdy z uczestników brał udział w 4 spotkaniach.

Odbyło się szkolenie RODO organizowane w dniu 23 maja 2018 r., dla **71** pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie pn. „Nowe zadania i wymagania dla JST wynikające ze stosowania od dnia 25 maja 2018 r., przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r., w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE oraz przepisów krajowych.”

Realizowany był projekt pn. „Specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny – szansa na rozwój zawodowy”, organizowany przez Tarnowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.” W projekcie brało udział **8** pracowników. Natomiast w ramach projektu „Specjalista pracy socjalnej z osobą i rodziną z problemem przemocy” realizowanym przez Wyższą Szkołę

Pedagogiczną im. Janusza Korczaka z Warszawy zakresie II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny uczęszczało 2 pracowników.

W pozostałych szkoleniach wzięło udział ok. 40 pracowników. Szkolenie te organizowane były m.in. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Ośrodek Twórczej Interwencji, Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, Ośrodek Innowacji Edukacyjnych. Najwięcej szkoleń odbyło się z zakresu świadczeń rodzinnych oraz wychowawczych, ochrony danych osobowych, przemocy w rodzinie oraz pieczy zastępczej.

Zagadnienia informatyzacji w Ośrodku

W 2018 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie, zapewniono przedłużenie wsparcia technicznego użytkowanych przez Ośrodek systemów dziedzinowych. Dokonano migracji systemu antywirusowego na 140 stanowiskach na rozwiązanie tańsze i bardziej wydajne wraz z wirtualizacją serwera zarządzającego. Zakupiono przedłużenie wsparcia technicznego na użytkowane przez Ośrodek urządzenia typu zapory sieciowej składającej się z wielu funkcjonalności takich jak antyspam, antywirus, wykrywania włamań, filtrowania treści, filtrowania NAT, IPS itd. - Unified Threat Management UTM-a (urządzenie typu zapory sieciowej składającej się z wielu funkcjonalności takich jak antyspam, antywirus, wykrywania włamań, filtrowania treści, filtrowania NAT, IPS itd.).

Zakupiono nowy serwer do obsługi systemów dziedzinowych związanych ze świadczeniami rodzinnymi i świadczeniem wychowawczym, dodatkiem mieszkaniowym i energetycznym wraz z niezbędnym oprogramowaniem – serwerem baz danych. Dokonano migracji danych obsługiwanych 5 systemów dziedzinowych ze starego serwera, który ze względu na ograniczenia technologiczne nie był w stanie sprawnie obsługiwać komunikacji sieciowej z systemami zewnętrznymi w ramach Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego.

W celu oszczędności i zapewnienia ciągłości pracy, dokonano w Ośrodku wirtualizacji części serwerów fizycznych. Dokupiony również został drugie urządzenie UPS, odpowiedzialne za zapewnienie ciągłości zasilania w serwerowni. Zakup ten pozwolił wyeliminować ryzyko awarii związane z zasilaniem serwerów. Ośrodek zakupił również macierz dyskową przeznaczoną na przechowywanie kopii bezpieczeństwa baz danych oraz systemów wirtualnych. Poprzednio wykorzystywane rozwiązanie ze względu na swój wiek oraz ograniczenie dostępnej powierzchni było niewystarczające przy ciągłym wzroście objętości baz danych systemów dziedzinowych.

Przez cały rok 2018 w ramach dostępnych środków postępowała wymiana stacji roboczych, na których ze względu na ograniczenia technologiczne i przestarzałą architekturę praca z oprogramowaniem dziedzinowym była uciążliwa i bardzo powolna. Zakupiono również drukarki, którymi zastępowano już wysłużone urządzenia. Nowe drukarki ze względu na swoje funkcje umożliwiają sprawniejszą pracę (druk dwustronny). Wykonywano bieżące naprawy sprzętu komputerowego oraz jego konserwację.

Ośrodek w dalszym ciągu korzystał z Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej (SEPI) do pobierania informacji o osobach bezrobotnych, koordynowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie. W ramach porozumienia z w/w Urzędem wykonywano konserwację

i drobne naprawy infokiosków prezentujących oferty pracy udostępnianych przez PUP w Tarnowie, które znajdują się w budynkach przy al. Matki Bożej Fatimskiej 9 oraz ul. Granicznej 8A.

3. ANALIZA WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ I UTRZYMANIE OŚRODKA W LATACH 2017-2018

Struktura wydatków w ramach budżetu mops (z kosztami utrzymania ośrodka)

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, dotacji celowych z budżetu państwa oraz ze środków Unii Europejskiej. Zadania realizowane w ramach budżetu MOPS (z kosztami utrzymania Ośrodka), wynosiły w minionym roku **120.290.539 zł**.

<i>Środki finansowe na realizację zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	<i>2017</i>		<i>2018</i>	
	<i>Wydatkowana kwota ogółem (zł)</i>	<i>%</i>	<i>Wydatkowana kwota ogółem (zł)</i>	<i>%</i>
Ogólny budżet MOPS w tym:	116.077.392	100	120.290.539	100
Budżet GMT	21.610.554	18,62	22.587.219	18,78
Zadania zlecone – środki dotacji	86.676.996	74,67	89.621.393	74,50
Zadania własne dofinansowane środkami dotacji	7.789.842	6,71	8.081.927	6,72

Źródło: Opracowanie własne

Na utrzymanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wydatkowano:

<i>Środki finansowe na utrzymanie Ośrodka</i>	<i>2017 (zł)</i>	<i>2018 (zł)</i>
Łącznie	6.684.688	7.806.294
<u>z tego:</u>		
dotacje z budżetu Wojewody Małopolskiego	955.418	832.218
środki Gminy Miasta Tarnowa	5.729.270	6.974.076

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowe zestawienie środków wydatkowanych na realizację zadań

<i>Nazwa</i>	<i>Rok</i>	<i>Kwota ogółem wydatkowana (zł)</i>	<i>Środki własne miasta (zł)</i>	<i>Środki dotacji na zadania własne i zlecone (zł)</i>	<i>(%) udział środków własnych gminy</i>
Utrzymanie Ośrodka	2017	6.684.688	5.729.270	955.418	85,70
	2018	7.806.294	6.974.076	832.218	89,34
Świadczenia z pomocy społecznej	2017	14.472.883	7.916.206	6.556.677	54,69
	2018	14.435.167	8.072.213	6.362.954	55,92
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, zasiłki dla opiekuna, świadczenia rodzicielskie, ustawa „Za życiem” składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne – wraz z kosztami obsługi zadania	2017	30.729.125	27.213	30.701.912	0,08
	2018	32.100.789	59.981	32.040.808	0,19
Świadczenia wychowawcze 500+ wraz z kosztami obsługi zadania	2017	55.137.763	0,00	55.137.763	0,00
	2018	53.467.156	0,00	53.467.156	0
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz dodatek wychowawczy (500+) dla rodzin zastępczych	2017	2.560.492	1.886.927	673.565*	73,69
	2018	2.675.712	1.949.934	725.778**	72,88
Dobry start 300+ (Gmina) wraz z kosztami obsługi	2017	0	0	0	0
	2018	3.277.185	0	3.277.185	0

Dobry start 300+ (rodziny zastępcze) wraz z kosztami obsługi	2017	0	0	0	0
	2018	39.070	0	39.070	0
Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	2017	6.122.157	5.965.464	156.693	97,44
	2018	5.495.666	5.358.319	137.347	97,50
Projekt dofinansowany ze środków RPO – „Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy”	2017	370.283	85.473	284.810	23,08
	2018	905.304	125.950	779.354	13,91
Projekt dofinansowany ze środków RPO – „Nowa Kamienica – Aktywna Dzielnica Akademia aktywności”	2017	0	0	0	0
	2018	88.196	1.617	86.579	1,83

*zadanie z zakresu wspierania rodziny było dofinansowane z środków pozabudżetowych (Fundusz Pracy w kwocie 99.872 zł. Ogółem nakłady na wspieranie rodziny wyniosły 2.660.363 zł

** zadanie z zakresu wspierania rodziny było dofinansowane z środków pozabudżetowych (Fundusz Pracy w kwocie 34.423 zł. Ogółem nakłady na wspieranie rodziny wyniosły 2.710.136 zł

Źródło: Opracowanie własne

4. ODBIORCY ŚWIACZEŃ I ZASADY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Beneficjenci objęci wsparciem

Na podstawie *ustawy o pomocy społecznej*, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie na przestrzeni ostatnich dwóch lat przyznał:

<i>Rodzaj świadczenia</i>	<i>Liczba osób</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Ogółem, w tym:	7.125	6.750
zasiłek stały	648	655
zasiłek okresowy	1.132	1.013
zasiłek celowy	1.111	929
zasiłek celowy specjalny	688	656
zasiłek celowy na żywność przyznany w ramach Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020	1.712	1.583
pomoc w formie dożywiania dorosłych oraz dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach w ramach Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020	975 w tym dla 904 dzieci	912 w tym dla 853 dzieci
opał z przywozem	655	652
pomoc finansowa dla pełnoletnich wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych	8	6
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	625	593
skierowania do domów pomocy społecznej	81	100
opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne	621	600
sprawienie pogrzebu	12	18
Ustalono odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	74	88
Udzielono schronienia	96	116
Działaniami w ramach <i>pracy socjalnej</i> objęto	6.618 osób 3.241 rodzin	6.344osób 3.191 rodzin

Źródło: Opracowanie własne

O świadczenia wynikające z ustaw o: świadczeniach rodzinnych, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, dodatkach mieszkaniowych oraz Prawo energetyczne złożono:

Rodzaj	Liczba	
	2017	2018
Wnioski		
Ogółem, w tym:	21.063	27.541
o dodatek mieszkaniowy	4.285	3.865
o dodatek energetyczny	2.555	2.304
Decyzje administracyjne w sprawie dodatku mieszkaniowego	4.580	4.252
Decyzje w sprawie ustalenia i wypłaty zasiłku dla opiekunów	2	100
Prowadzone postępowania wobec dłużników alimentacyjnych	810	874

Źródło: Opracowanie własne

Pomocą przysługującą na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, realizowaną przy udziale środków PFRON objęto:

Rodzaj świadczenia	Liczba	
	2017	2018
Ogółem, w tym:	2.078	2.015
	świadczeniobiorców	świadczeniobiorców
dofinansowaniem do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	644 osoby niepełnosprawne i ich opiekunów	609 osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami
dofinansowaniem zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	692 osoby	671 osób
dofinansowaniem likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i barier technicznych	27 osób	33 osoby
dofinansowaniem sportu, kultury, rekreacji i turystyki	585 osób w ramach zorganizowanych 15 imprez	572 osoby w ramach zorganizowanych 14 imprez
dofinansowaniem kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	130 osób	130 osób

Źródło: Opracowanie własne

Mówiąc o beneficjentach korzystających z systemu wsparcia społecznego w ramach MOPS-u, nie można pominąć tych, którzy ubiegali się o świadczenia na podstawie *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. I tak: spośród **94** rodzin zastępczych funkcjonujących w 2017 roku oraz **96** funkcjonujących w 2018 roku, w pomocą finansową i rzeczową Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej objął:

<i>Pomoc finansowa i rzeczowa</i>	<i>Liczba</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
rodzin zastępczych	75	79
usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych	20	25
usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych	17	27
wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych	8	8

Źródło: Opracowanie własne

Liczba osób/rodzin, którym przyznano świadczenia na podstawie pozostałych realizowanych ustaw, przedstawia poniższa tabela:

<i>Podstawa prawna</i>	<i>Liczba osób/rodzin</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Ustawa o pomocy społecznej w tym¹⁾ :	7.125	6.750
<i>Świadczenia pieniężne</i>	4.863	4.429
<i>Świadczenia niepieniężne</i>	3.627	3.563
<i>Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych</i>	26	31
<i>Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych</i>	5.828	5.444
Ustawa o świadczeniach rodzinnych	5.276	5.489
Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	657	630
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	233	251
Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	2.078	2.015
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	2.081	1.890
Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	6.591	6.798
Ustaw prawo energetyczne	1.236	1.140
Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	106	81
Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	14	7
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu “Dobry start”	0	7.733

1) Dane liczbowe nie sumują się, ponieważ jedna osoba mogła korzystać z więcej niż jednego świadczenia

Źródło: Opracowanie własne

Powody trudnej sytuacji klientów uprawniające do korzystania z pomocy społecznej

Powody ubiegania się o świadczenia z systemu pomocy społecznej określa art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Świadczeniobiorcy MOPS ubiegali się o pomoc z następujących przyczyn:

<i>Powody ubiegania się o pomoc</i>	<i>Liczba</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
bezdomność	202	190
potrzeba ochrony macierzyństwa - <i>ogółem</i>	271	290
w tym: wielodzietność	174	183
bezrobocie	1.125	959
niepełnosprawność	1.424	1.438
długotrwała lub ciężka choroba	2.218	2.207
bezzadność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – <i>ogółem</i>	235	126
w tym:		
rodziny niepełne	169	66
rodziny wielodzietne	27	15
przemoc w rodzinie	43	32
alkoholizm	242	261
narkomania	7	6
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	37	34
zdarzenie losowe	3	2
sytuacja kryzysowa	15	17

Źródło: Opracowanie własne

5. WYWIADY ŚRODOWISKOWE, INFORMACJE W SPRAWACH ŚWIADCZEŃ, DECYZJE ADMINISTRACYJNE

<i>Wywiady</i>	<i>Liczba</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
ogółem wywiady środowiskowe, w tym:	11.302	11.689
wywiady „alimentacyjne”, u krewnych osób ubiegających się o świadczenia z systemu pomocy społecznej	205	154
wywiady środowiskowe dla świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych	416	582
wywiady przeprowadzone na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej, czy innych instytucji	417	457
notatki w sytuacjach kiedy nie można było przeprowadzić wywiadów z osobami wskazanymi w pismach z innych Ośrodków	97	120
decyzje administracyjne przyznające świadczenia.	37.554	38.535

Źródło: Opracowanie własne

Podkreślić należy, iż pracownik socjalny przeprowadzając wywiad środowiskowy, niejednokrotnie wnioskuje w jednym wywiadzie średnio o 2 - 3 formy pomocy. Wśród wywiadów przeprowadzanych na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej, czy innych instytucji wymienić można: wywiady dotyczące ubiegania się o ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki stałe, zasiłki celowe, zasiłki na pokrycie kosztów pobytu w Schronisku dla Osób Bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”, o umieszczenie w domach pomocy społecznej, o specjalny zasiłek opiekuńczy, o zasiłek dla opiekunów, w związku z weryfikacją świadczeń z Programu Rodzina 500+ oraz wywiady „alimentacyjne” z osobami zamieszkałymi w Tarnowie, których bliscy ubiegają się o świadczenia z pomocy społecznej, a mieszkają poza Tarnowem.

6. REALIZOWANE ŚWIADCZENIA MATERIALNE WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ, ICH FINANSOWANIE WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI

Zasiłki stałe

Są zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Były wypłacane osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

<i>Zasiłek stały</i>	<i>Świadczeniobiorcy/Finansowanie (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w tym: osoby samotnie gospodarujące	648	655
	538	546
Liczba rodzin	640	646
Liczba przyznanych świadczeń	6.427	6.517
Źródło finansowania/ wydatkowana kwota na świadczenie	Dotacja z budżetu państwa 3.063.661	Dotacja z budżetu państwa 3.174.472
Średnia wysokość zasiłku	477	487

Źródło: Opracowanie własne

Zasiłki okresowe

Są zadaniem własnym gminy, współfinansowanym z budżetu państwa. Przyznawane były głównie ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność oraz z uwagi na oczekiwanie na decyzję o orzeczeniu stopnia niepełnosprawności.

<i>Zasiłek okresowy</i>	<i>Świadczeniobiorcy/Finansowanie (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w tym: osoby samotnie gospodarujące	1.132	1.013
	486	440
Liczba rodzin	1.090	981
Liczba przyznanych świadczeń	6.993	6.811
Źródło finansowania/ wydatkowana kwota na świadczenie	Dotacja z budżetu państwa 2.044.870	Dotacja z budżetu Państwa 1.853.874
Średnia wysokość zasiłku	292	272

Źródło: Opracowanie własne

Zasiłki celowe

Przyznawano na zaspokojenie podstawowych potrzeb - między innymi na zakup żywności, leków, opału, odzieży, zakup niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu oraz leczenie.

<i>Zasiłek celowy</i>	<i>Świadczeniobiorcy/Finansowanie</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w tym: osoby samotnie gospodarujące	1.111	929
	576	516
Liczba rodzin	1.080	910
Liczba przyznanych świadczeń	2.905	2.182
Kwota wydatkowana na świadczenie	498.821	355.921

Źródło: Opracowanie własne

Zasiłki specjalne celowe

Przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, w szczególnie uzasadnionych przypadkach (np. ponoszone wysokie koszty leków i leczenia).

Zasiłki celowe dla osób i rodzin, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego

W 2017 r. zasiłki zostały przyznane w związku z pożarem (3 przypadki). Wydatkowano na ten cel łączną kwotę **26.000 zł.**

Natomiast w 2018 roku przyznano 2 zasiłki celowe z uwagi na zdarzenie losowe - w z związku uszkodzonym dachem budynku mieszkalnego oraz zalaniem mieszkania w zabudowie wielorodzinnej. Wydatkowano na ten cel łączną kwotę **23.000 zł.**

<i>Zasiłek specjalny celowy i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego</i>	<i>Świadczeniobiorcy/Finansowanie</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w tym: osoby samotnie gospodarujące	692	656
	356	374
Liczba rodzin	677	647
Liczba przyznanych świadczeń	1.553	1.420
Kwota wydatkowana na świadczenie	334.660	329.354

Źródło: Opracowanie własne

Świadczenie w formie bonów towarowych

MOPS realizował również świadczenia w formie bonów towarowych w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznawanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem. Dotyczyło to także osób, które nie współpracowały z pracownikiem socjalnym. Bony towarowe można było zrealizować w sieci sklepów TESCO na terenie miasta Tarnowa. Świadczeniami w formie rzeczowej - bonów towarowych objęto w 2017 roku **48** osób korzystających z pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, zasiłków okresowych i zasiłków celowych. W 2017 roku wydano **7.000** sztuk bonów o łącznej wartości **70.000 zł.**

Natomiast w 2018 roku wydano **7.313** sztuk bonów, za kwotę **73.130 zł.** Tą formą pomocy objętych zostało **63** osób.

Zasiłek celowy w ramach Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Przyznawany był w formie świadczeń pieniężnych na zakup artykułów żywnościowych, lub gorącego posiłku.

<i>Zasiłek celowy na żywność z Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020</i>	<i>Świadczeniobiorcy/Finansowanie</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w tym: osoby samotnie gospodarujące	1.712	1.583
	687	669
Liczba rodzin	1.647	1.528
Liczba przyznanych świadczeń	5.123	4.411
Źródło finansowania/ wydatkowana kwota na świadczenie	Dotacja z budżetu państwa 997.272	Dotacja z budżetu państwa 868.419
	Środki własne 689.532	Środki własne 578.946
Średnia wysokość zasiłku	329	328

Źródło: Opracowanie własne

Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach w ramach Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W 2017 roku pomoc ta trafiła do **904** dzieci. Wydawanie posiłków szkolnych zorganizowane było w **44** punktach na terenie Tarnowa. Dożywianiem objęte były **53** podmioty w tym: **23** przedszkola (**21** publiczne i **1** w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym oraz **1** przedszkole niepubliczne); **18** szkół podstawowych (**13** publicznych, **3** niepubliczne i **2** z oddziałami przedszkolnymi) oraz **12** gimnazjów (**8** publicznych, **3** niepubliczne oraz **1** w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym).

Dla porównania w minionym roku pomocą w formie posiłków objęte były dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Pomoc otrzymało **853** dzieci. W 2018 roku wydawanie posiłków szkolnych zorganizowane było w **44** punktach na terenie Tarnowa. Dożywianiem objętych było **46** podmiotów w tym: **26** przedszkoli (**24** publiczne i **1** w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym oraz **1** przedszkole niepubliczne); **19** szkół podstawowych (**16** publicznych, **3** niepubliczne) oraz **1** oddział gimnazjalny w XXI LOS.

Nadto należy dodać, że **23** dzieciom uczęszczającym do przedszkoli niepublicznych oraz dzieciom będącym mieszkańcami Tarnowa, a uczęszczającym do szkół poza miejscem zamieszkania, udzielono pomocy w formie świadczenia pieniężnego - zasiłków celowych na zakup obiadów.

Pomoc dla osób dorosłych w formie gorącego posiłku w ramach Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi zapewnienie posiłku osobom, które własnym staraniem w związku z przesłankami obiektywnymi (bezdolność, brak kuchni, prądu, gazu, choroba, brak środków finansowych itp.), czy też subiektywnymi (nieumiejętność przygotowania posiłku, brak chęci do jego przygotowania) nie mogą go sobie zapewnić.

Świadczenie usługi żywienia polegało na przygotowaniu i wydawaniu jednego gorącego posiłku dziennie lub suchego prowiantu osobom, które (doraźnie lub okresowo) własnym staraniem nie mogły go sobie zapewnić.

Realizatorem pomocy był Caritas Diecezji Tarnowskiej, który w 2017 roku, dla **71** osób wydał **8.509** posiłków, o łącznej wartości **42.544 zł**. Udział środków własnych gminy w realizacji zadania wynosił **13.044 zł**.

Natomiast w 2018 roku dla **54** osób, wydał **5.502** posiłki, o łącznej wartości **27.333 zł**. Udział środków własnych gminy w realizacji zadania wynosił **8.333 zł**.

Poniższa tabela obrazuje realizację pomocy w formie gorących posiłków, zarówno dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach jak i dla osób dorosłych.

<i>Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach oraz dożywianie dorosłych w ramach Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020</i>	<i>Świadczeniobiorcy/Finansowanie</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	975	912
Liczba świadczeń	103.230	86.670
Źródło finansowania/ wydatkowana kwota na świadczenie	Dotacja z budżetu państwa 219.142	Dotacja z budżetu państwa 218.219
	Środki własne 124.185	Środki własne 93.522
Łączny koszt świadczeń	343.327	311.741

Źródło: Opracowanie własne

Pomoc w naturze w formie opału z przywozem do domu

Pomoc przyznawano w większości osobom niepełnosprawnym i starszym oraz rodzinom wielodzietnym. W 2017 roku rozdysponowano **722** tony opału, dla **655** środowisk, na który wydatkowano kwotę **506.194 zł.**

Z kolei w 2018 roku rozdysponowano **784** tony opału, dla **652** środowisk, na który wydatkowano kwotę **578.592 zł.**

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu odbywało się w sposób ustalony przez Gminę Miasta Tarnowa – w drodze uchwały Nr LIX/725/2014 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 6 listopada 2014 r. w sprawie sposobu sprawienia pogrzebu osobom zmarłym na terenie Gminy Miasta Tarnowa (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 6642). W ubiegłym roku sprawiono pogrzeb **18** osobom nie posiadającym rodziny, która mogłaby się zająć organizacją pochówku. W analizowanym roku po raz trzeci zorganizowano pochówek zbiorowy dzieci martwo urodzonych. W roku 2018 wydatkowano na ten cel łączną kwotę **44.198 zł.**

Pomoc pieniężna dla pełnoletnich wychowanków instytucji oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, realizowana przez Dział ds. Pieczy Zastępczej

W 2018 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej objął pomocą finansową i rzeczową **79** rodzin zastępczych oraz **60** wychowanków różnych form pieczy zastępczej. W stosunku do rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej wydano **33** decyzje administracyjne w sprawie odpłatności za pobyt małoletnich w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub rodzinach zastępczych. W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych, ustalono odpłatność dla dwóch rodziców biologicznych zwolniono z niej **29** osoby, rozłożono na raty jedną odpłatność oraz umorzono jedno postępowanie administracyjne.

Na podstawie omawianej ustawy o pomocy społecznej, wypłacana była również *pomoc pieniężna dla pełnoletnich wychowanków instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, realizowana przez Dział ds. Pieczy Zastępczej.*

<i>Formy pomocy finansowej</i>	<i>Liczba dzieci/osób</i>		<i>Kwota świadczeń</i>	
	2017	2018	2017 (zł)	2018 (zł)
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	0	1	0	3.444
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	8	6	32.546	33.869
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	2	1	6.439,91 (zakupy z wychowankiem-faktury na MOPS)	3.523

Źródło: Opracowanie własne

Łączna kwota świadczeń wypłaconych na rzecz pełnoletnich wychowanków w 2017 roku wyniosła: **38.985 zł.**

Z kolei w 2018 roku łączna kwota świadczeń wypłaconych na rzecz pełnoletnich wychowanków w 2018 roku wyniosła **40.836 zł.** Wychowankowie placówek, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej skorzystali również z poradnictwa i wsparcia pracownika socjalnego, które miało na celu integrację ze środowiskiem oraz osiągnięcie samodzielności życiowej.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały pomocy osób trzecich, a które były jej pozbawione, przyznawana była pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Świadczenie w formie usług opiekuńczych obejmowało pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem, a w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowane było do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi opiekuńcze stanowią ważny element wsparcia udzielanego niepełnosprawnym mieszkańcom naszej Gminy. Dzięki tej pomocy wiele osób mimo podeszłego wieku, osamotnienia, chorób i wynikających z nich dysfunkcji, może nadal mieszkać w swoim domu, miejscu uznanym za spokojne i bezpieczne.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania klientów pomocy społecznej, na przestrzeni ostatnich dwóch lat realizowały podmioty wyłonione na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych i tak: w 2017 roku były to:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej w Warszawie – Zarząd Wojewódzki w Krakowie,
- Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja” w Lublinie,
- „STEMARK – MEDICA” Spółka Jawna w Tarnowie.

Natomiast w 2018 roku -_Nadzieja Opieka Pielęgniarstwo Rehabilitacja Sp. z o.o., ul Chopina 9, 62 – 802 Lublin (lider konsorcjum) oraz Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja”, ul. Kolorowa 6, 20 – 802 Lublin.

Realizacja pomocy w minionym roku przedstawiała się następująco:

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba korzystających</i>		<i>Wydatkowana kwota na realizację świadczenia</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017 (zł)</i>	<i>2018 (zł)</i>
Pomoc etatowa	414	581	2.962.585	3.162.870
Pomoc sąsiedzka	201			
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	10	12	141.523	152.739

Źródło: Opracowanie własne

Odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej i wydane skierowania

Prowadzenie i utrzymanie domu pomocy społecznej, to zadanie własne gminy dofinansowane dotacją – *poza planem finansowym MOPS*. Dotacja przyznawana jest, na

dofinansowanie kosztów pobytu osób skierowanych do DPS przed 1 stycznia 2004 roku.

Gmina Miasta Tarnowa w omawianym okresie ponosiła – zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej – koszty odpłatności, za pobyt:

<i>Odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów</i>	2017	2018
Łączna liczba mieszkańców Tarnowa za których ponoszono odpłatność w tym:	100	100
za umieszczonych w domach pomocy społecznej dla osób psychicznie chorych	84	85

Źródło: Opracowanie własne

Zarówno w 2017 roku w przypadku 8 osób, jak i w 2018 roku w przypadku 9 osób, przebywających w domach pomocy społecznej poza Tarnowem Gmina Miasta Tarnowa nie ponosiła opłat za ich pobyt (koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w pełnej wysokości pokrywał sam mieszkaniec i rodzina).

W roku 2018 r. łączna kwota przekazana tytułem odpłatności za pobyt mieszkańców Tarnowa w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów wyniosła **2.969.273 zł.**

<i>Skierowania do domów pomocy społecznej</i>	2017	2018
<i>Domy pomocy społecznej na terenie miasta Tarnowa</i>		
Łączna liczba osób skierowanych w tym:	67	81
Do DPS ul. Szpitalna 53	54	54
Do DPS ul. Czarna Droga 48	10	20
Do DPS ul. Robotnicza	1	5
Do DPS ul. Modrzejewskiej 48	2	2
<i>Domy pomocy społecznej na terenie innych powiatów</i>		
Łączna liczba osób skierowanych w tym:	14	19
Osoby, które złożyły wniosek o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej poza Tarnowem i zobowiązały się do ponoszenia pełnego kosztu pobytu	3	3
Osoby skierowane do DPS poza Tarnowem z uwagi na postanowienie Sądu lub konieczność umieszczenia w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	11	15
Osoba skierowana do DPS Moszczany, ze względu na sytuację rodzinną na wniosek zainteresowanego	0	1

Źródło: Opracowanie własne

Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne

Składki na ubezpieczenie zdrowotne, opłacano za osoby, które nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego.

<i>Składki na ubezpieczenie zdrowotne</i>		<i>Finansowanie składki na ubezpieczenie zdrowotne</i>	
		Łączna wydatkowana kwota (zł)	
		<i>2017</i>	<i>2018</i>
Łączna liczba osób *		276.281	277.838
2017	621		
2018	600		
Zatrudnienie socjalne		17.558	18.420
2017	56		
2018	57		
Kontrakty socjalne		8.100	7.953
2017	17 (RPO)		
2018	18		
Osoby pobierające zasiłki stałe		250.623	251.465
2017	548		
2018	546		

*Liczba osób wykazanych w wierszu ogółem nie stanowi sumy wierszy, ponieważ osoby pobierające zasiłek stały nie posiadające ubezpieczenia z innego tytułu, mogły zostać zakwalifikowane do CIS (Centrum Integracji Społecznej) lub projektów finansowanych RPO, a w związku z tym nastąpiła zmiana podstawy opłacania składek zdrowotnych.

Źródło: Opracowanie własne

Ocena realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz ich efektywność

Zgodnie z posiadanymi danymi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w roku 2017 na zasiłki stałe wydatkował łącznie **3.063.661 zł**, natomiast w 2018 roku kwotę **3.174.472 zł**. Liczba przyznanych świadczeń w latach 2017 i 2018 wyniosła odpowiednio **6.427** i **6.517**. Na podstawie analizowanych danych, można wyciągnąć wniosek, że wzrost łącznej kwoty i liczby przyznanych świadczeń, jest związany w głównej mierze ze wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Można przypuszczać, że taki trend utrzyma się w kolejnych latach. W odniesieniu do zasiłków okresowych, zasiłków celowych, zasiłków celowych w ramach Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, daje się zauważyć, że zarówno liczba przyznanych świadczeń oraz wydatkowana kwota na te świadczenia w 2018 roku w porównaniu do 2017 roku uległa zmniejszeniu.

Należy zwrócić uwagę, że średnia wysokość świadczenia w formie zasiłku okresowego uległa również zmniejszeniu, pomimo iż w związku rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej od 1 października 2018 roku obowiązują nowe (wyższe) kryteria dochodowe, kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Na spadek liczby rodzin ubiegających się o pomoc finansową oraz spadek liczby przyznanych świadczeń, nie bez znaczenia był fakt, że rodziny otrzymują pomoc z Programu 500+, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Co prawda, świadczenie to nie stanowi dochodu w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej, to jednak jest zasobem finansowym rodziny za które mogą one zaspokoić swoje potrzeby.

Obserwowany jest również na przestrzeni ostatnich dwóch lat, wzrost kosztów na realizację pomocy pieniężnej dla pełnoletnich wychowanków instytucji oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie motywowani byli przez pracowników socjalnych do udziału w projektach realizowanych na terenie miasta Tarnowa, które miały na celu szeroko pojętą aktywizację społeczno-zawodową. Osoby korzystające z pomocy społecznej kierowane były do: *Centrum Integracji Społecznej* – jednostki lokalnej Spółdzielni Socjalnej Serwis w Tarnowie, *Tarnowskiego Centrum Integracji Społecznej oraz Centrum Integracji Społecznej utworzonego przez Centrum Edukacji i Wsparcia RESGEST*. W 2018 r. pracownicy socjalni sporządzili **58** pozytywnych opinii klientom MOPS zmotywowanym do udziału w zajęciach Centrów. W 2018 r., **61** osób, realizowało podpisane Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego. Osobom tym, MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne (jeśli nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia).

Ponadto w ramach projektu, który realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie „Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy”, jednym z elementów wsparcia była możliwość udziału w płatnym stażu. W ramach tych przedsięwzięć uczestnicy mieli możliwość otrzymania świadczeń finansowych, które stanowią dochód w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej.

Z kolei zmniejszenie liczby podmiotów objętych dożywianiem spowodowane jest reformą systemu edukacji. Mniejsza liczba dzieci objętych tą formą wsparcia związana była m.in. z funkcjonowaniem programu 500 +, a co za tym idzie poprawą sytuacji materialnej rodzin, zmniejszeniem poziomu bezrobocia.

Nadmienić w tym miejscu należy, iż uchwałą Nr II/24/2018 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie programu osłonowego pn. „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2019-2023”, został przyjęty program osłonowy pn. „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2019 – 2023”. Program powstał na podstawie nowego wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, przyjętego uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (M. P. poz. 1007). Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, ma na celu

zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży wywodzących się z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Ponadto przewiduje on, iż w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci i młodzież w wieku szkolnym nie spełniają wymagań do przyznania pomocy, a wyrażają chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. W takim przypadku przyznanie posiłku w szkole, czy przedszkolu nie będzie wymagało wydania decyzji administracyjnej i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Przy czym liczba dzieci i uczniów, którym może być udzielona pomoc w ten sposób, nie może przekroczyć 20% liczby dzieci i uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca.

Nowy program osłonowy wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. i jest w trakcie realizacji.

Również łączna wartość świadczeń w formie bonów towarowych, realizowanych w latach 2017 i 2018, utrzymywała się na porównywalnym poziomie, jednak w 2018 roku wzrosła liczba adresatów tych świadczeń. Jak już wspomniano, świadczenie realizowane było w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznawanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem. Dotyczyło to także osób, które nie współpracowały z pracownikiem socjalnym.

Mniejsza liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych w stosunku do roku 2017 wynika z połączenia w jedną formę pomocy - pomocy etatowej oraz pomocy sąsiedzkiej. Nie oznacza ona mniejszej ilości osób korzystających z usług opiekuńczych. Ta forma pomocy na terenie Tarnowa ma tendencję wzrostową. Coraz więcej osób wymaga uzasadnionej pomocy w codziennym funkcjonowaniu. MOPS przyjmuje dużą liczbę zgłoszeń bezpośrednio ze środowiska od osób zainteresowanych lub krewnych, którzy ze względu na obowiązki zawodowe lub migrację związaną z poszukiwaniem pracy bądź założeniem własnej rodziny nie są w stanie zaopiekować się rodzicami, przyjmowane są również zgłoszenia bezpośrednio ze szpitali czy od pracowników przychodni lekarskiej. Większa liczba osób w 2017 r. spowodowana była faktem, że jedna osoba (w przypadku osób leżących) korzystała z pomocy etatowej i pomocy sąsiedzkiej.

MOPS dostrzega coraz większą potrzebę realizacji zadania w formie skierowania osób wymagających pomocy do domu pomocy społecznej. Pomimo realizacji na terenie Tarnowa usług opiekuńczych, zauważalna jest potrzeba zapewnienia całodobowej opieki instytucjonalnej. Osoby umieszczane w DPS nie posiadają krewnych mieszkających na terenie Tarnowa – często przebywają oni za granicą lub nie mogą ze względu na wykonywaną pracę podjąć się całodobowo opieki nad rodzicami. Wzrasta potrzeba wydawania decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych. Są to osoby często młode, ubezwłasnowolnione lub co do których toczy się postępowanie w Sądzie Rejonowym o umieszczenie w DPS bez zgody, a na czas trwającego postępowania Sąd wydaje postanowienie o zabezpieczeniu wniosku przez umieszczenie w DPS co jest niemożliwe ze względu na brak wolnych miejsca, zarówno w powiecie tarnowskim jak i na terenie całego kraju. Czas oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych znacząco się wydłuża. Spowodowane jest to faktem przebywania w nich ludzi młodych,

fizycznie zdrowych. Sprawę dodatkowo komplikuje fakt, iż w Tarnowie brak jest Domu Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Pomimo skrócenia wieku emerytalnego, spadku bezrobocia jak również uczestnictwa w różnych programach zatrudnieniowych (staże, zatrudnienie socjalne, kontrakty socjalne) liczba osób obejmowanych ubezpieczeniem zdrowotnym utrzymuje się na tym samym poziomie. Istnieje prawdopodobieństwo spadku liczby ubezpieczonych w 2019 r. w ramach zatrudnienia socjalnego (CIS) oraz kontraktów socjalnych (RPO) w związku z ich wygaszaniem.

Jednakże ogólna liczba ubezpieczonych pozostanie na poziomie z lat ubiegłych tj. w granicach 600 osób.

Natomiast analizując dane z lat 2017 i 2018 można zauważyć, że nastąpił wyraźny wzrost liczby sprawionych pogrzebów. W 2017 r. sprawiono pogrzeb **12** osobom nie posiadającym rodziny, która mogłaby się zająć organizacją pochówku, a w 2018 roku **18** osobom. Można przypuszczać, że taki trend utrzyma się w kolejnych latach i jest związany w głównej mierze ze starzeniem się społeczeństwa, zerwaniem więzi rodzinnych.

7. ŚWIADCZENIA WYNIKAJĄCE Z USTAW O: ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH, POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI, POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW, USTALENIU I WYPŁACIE ZASIŁKÓW DLA OPIEKUNÓW, WSPARCIU KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”, DODATKACH MIESZKANIOWYCH ORAZ PRAWA ENERGETYCZNEGO, ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW Z DNIA 30 MAJA 2018 ROKU W SPRAWIE SZCZEGÓŁOWYCH WARUNKÓW REALIZACJI RZĄDOWEGO PROGRAMU “DOBRY START”, WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI

Złożone w latach 2017-2018 wnioski o świadczenia wynikające z cytowanych wyżej ustaw i rozporządzeń

Liczba wniosków złożonych o poszczególne świadczenia:

<i>Wnioski</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Liczba wniosków o ustalenie prawa do świadczeń wynikających z ustaw o: świadczeniach rodzinnych, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, za życiem, dodatkach mieszkaniowych oraz prawa energetycznego, w tym:	21.063	27.541
zasiłek rodzinny	4.323	3.709
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	731	712
zasiłek pielęgnacyjny	636	566
świadczenie pielęgnacyjne	105	114
specjalny zasiłek opiekuńczy	154	167
zasiłek dla opiekuna	2	1

fundusz alimentacyjny	741	716
dodatek mieszkaniowy	4.285	3.865
zryczałtowany dodatek energetyczny	2.555	2.304
świadczenie rodzicielskie	242	228
świadczenie wychowawcze 500+ za życiem	7.275	7.263
świadczenie Dobry Start	14	9
	0	7.887

Źródło: Opracowanie własne

Świadczenia rodzinne

Realizacja świadczeń rodzinnych przedstawiała się następująco:

Wypłacone świadczenia rodzinne	Liczba świadczeń		Kwota (zł)	
	2017	2018	2017	2018
Zasiłki rodzinne	57.097	60.085	6.529.113	6.797.791
Urodzenie dziecka	446	482	382.966	376.966
Opieka nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego	1.672	1.542	639.206	591.043
Samotne wychowywanie dziecka	3.321	3.371	630.803	642.431
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	3.711	4.001	389.672	417.913
Rozpoczęcie roku szkolnego	5.541	5.929	316.548	313.668
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	150	160	13.643	15.478
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	8.178	8.500	764.716	786.275
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	735	703	735.000	703.000
Zasiłki pielęgnacyjne	31.492	32.823	4.818.276	5.189.029
Świadczenia pielęgnacyjne	3.614	4.070	5.070.630	5.991.014
Świadczenie rodzicielskie	2.757	2.898	2.528.618	2.683.891
Koszty obsługi świadczeń rodzicielskich	-	-	7.410	7.410
Specjalny zasiłek opiekuńczy	1.188	1.283	611.377	677.438
Koszty obsługi świadczeń rodzinnych	-	-	678.181	708.630
Ogółem	119.902	125.847	24.116.157	25.901.977

Źródło: Opracowanie własne

<i>Nazwa zadania/wydatku</i>	<i>Wydatkowana kwota (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Wyплаты świadczeń rodzinnych bez kosztów obsługi	23.430.566	25.185.937
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy	1.239.325	1.151.923
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy	294.897	314.119
Ogółem	24.964.788	26.651.979

Źródło: Opracowanie własne

Świadczenie wychowawcze 500+

Od 1 kwietnia 2016 r. realizowana jest ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspakajaniem jego potrzeb życiowych.

Uprawnionym wnioskodawcą jest jeden z rodziców, opiekun prawny lub faktyczny dziecka (osoba, która opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka). Świadczenie otrzymuje rodzina bez względu na stan cywilny rodziców. Otrzymują je zatem zarówno rodziny, w których rodzice są w związku małżeńskim, jak i rodziny niepełne oraz rodzice pozostający w nieformalnych związkach. W przypadku rodziców rozwiedzionych wsparcie otrzymuje ten rodzic, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Od 1 października 2017 r. osoba samotnie wychowująca dziecko musi mieć ustalone na rzecz dziecka świadczenie alimentacyjne od drugiego z rodziców.

W przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko nie jest brany pod uwagę dochód rodziny i nie są wymagane dokumenty potwierdzające dochód członków rodziny.

Świadczenie wychowawcze przysługuje również na pierwsze dziecko (najstarsze dziecko w rodzinie do ukończenia przez nie 18-go roku życia) lub jedyne dziecko w rodzinie w przypadku rodzin, w których dochód na osobę nie przekroczy **800 zł netto** lub **1.200 zł netto** w przypadku, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne lub dziecko powyżej 16-go roku życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Świadczenie wychowawcze wynosi **500 zł** miesięcznie na dziecko i jest wypłacane do dnia ukończenia 18-go roku życia. Jest to świadczenie nieopodatkowane. Nie jest także liczone do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia, dotyczy to

w szczególności świadczeń z pomocy społecznej, funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych oraz dodatków mieszkaniowych.

Na przestrzeni analizowanych lat wpłynęło:

<i>Łączna liczba</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
wniosków dotyczących świadczenia wychowawczego z tego:	7.275	7.263
spraw dotyczących przyznania świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko czyli z progiem dochodowym	4.280 wniosków tj. ok. 60%	3.853 wniosków tj. ok. 53%

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski wpływały:

<i>Droga wpływu wniosków</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Drogą tradycyjną (w formie papierowej)	5.046 wniosków	4.558 wniosków
Droga elektroniczna, przede wszystkim za pośrednictwem systemu banków krajowych świadczących usługi drogą elektroniczną	2.229 wniosków	2.705 wniosków

Źródło: Opracowanie własne

W celu sprawnej obsługi osób ubiegających się o przyznanie świadczenia wychowawczego 500+ na nowy okres zasiłkowy 2018/2019 rozpoczynający się 1 października 2018 r. uruchomiono cztery punkty przyjęć wniosków w różnych rejonach miasta. Czasowo zatrudniono dodatkowych pracowników i stażystów oraz uruchomiono dodatkowe stanowiska komputerowe. Należy zaznaczyć, że większość dokumentów niezbędnych do prawidłowej weryfikacji wniosków pracownicy pozyskiwali we własnym zakresie za pomocą systemów teleinformatycznych z zakresu zabezpieczenia społecznego tj. informacje z rejestru PESEL, rejestru CEIDG (Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej), rejestru PUP, informacji z Urzędu Skarbowego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Wsparciem programu „Rodzina 500+” zostało objętych:

<i>Program „rodzina 500+”</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Łączna liczba rodzin w tym:	6.591	6.798
rodziny, które otrzymały pomoc na pierwsze dziecko, z tego:	3.838	3.369
rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne, które kwalifikują się do wyższego progu dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy na „pierwsze dziecko w rodzinie”	ok. 350	ok. 360

Źródło: Opracowanie własne

W tym zakresie:

<i>Program „rodzina 500+”</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Wydano decyzji administracyjnych	7.825	8.037
Wyplacono świadczeń z tego:	109.271	105.906
świadczeń w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego na podstawie decyzji wydanych przez Marszałka Województwa Małopolskiego	1.468	1.375
Wydatkowano środki dotacji celowej z budżetu państwa w łącznej wysokości	55.137.763 zł	53.467.156

Źródło: Opracowanie własne

Wykonanie świadczenia wychowawczego 500+:

<i>Nazwa zadania/wydatku</i>	<i>Kwota (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Wypłata świadczenia wychowawczego	54.405.040	52.665.973
Koszty obsługi świadczenia wychowawczego	732.723	801.183
Ogółem	55.137.763	53.467.156

Źródło: Opracowanie własne

Informacja o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze 500+:

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Liczba rodzin</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze w tym:	6.591	6.798
na 1 dziecko	4.194	4.140
na 2 dzieci	1.841	1.993
na 3 dzieci	428	513
na 4 dzieci	96	112

na 5 dzieci	22	30
na 6 dzieci i więcej	10	10

Źródło: Opracowanie własne

Dodatek wychowawczy wypłacany przez Dział Do Spraw Pieczy Zastępczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2018 poz. 998, 1076, 1544, 2245) – rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka - do świadczenia o którym mowa w art 80 ust. 1 wymienionej ustawy, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „dodatkiem wychowawczym”. Wysokość tego dodatku została określona w art 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, 2354, z 2019 r. poz. 60) i wynosi 500 zł miesięcznie. Stosownie do brzmienia art 87 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy. Powyższy dodatek udziela się na wniosek odpowiednio rodziny zastępczej, rodziny pomocowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W 2018 r. łączna kwota wypłaconych dodatków wychowawczych dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka i rodzin pomocowych wyniosła **513.645 zł**. Dodatek wychowawczy otrzymało **43** rodziny zastępcze spokrewnione na **51** dzieci, **31** rodzin niezawodowych na **42** dzieci, **4** rodziny zawodowe na **12** dzieci, prowadzący rodzinny dom dziecka na **3** dzieci oraz **2** rodziny pomocowe na **2** dzieci. Koszty obsługi związane z realizacją programu w roku 2018 wyniosły **5.164 zł**.

Realizacja świadczenia „Dodatek wychowawczy”

<i>Rodzaj rodziny</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba dzieci</i>	<i>Wydatki poniesione na realizację świadczenia (zł)</i>
	2018	2018	2018
Rodzina zastępcza spokrewniona	43	51	259.719
Rodzina zastępcza niezawodowa	31	42	195.651
Rodzina zastępcza zawodowa	4	12	52.658
Rodzinny Dom Dziecka	1	3	4.750
Rodzina pomocowa	2	2	867
RAZEM:			513.645

Źródło: Opracowanie własne

Świadczenie „Dobry start 300+”

Na mocy Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” od 1 lipca 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje nowe zadanie tj. program „Dobry Start”. Celem świadczenia Dobry start jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Wsparcie to polega na przyznaniu raz w roku świadczenia w wysokości 300 zł na każde dziecko w wieku szkolnym, niezależnie od wysokości dochodów uzyskiwanych przez rodzinę. Świadczenie otrzymuje rodzina bez względu na stan cywilny rodziców. Otrzymują je zatem zarówno rodziny, w których rodzice są w związku małżeńskim jak i rodziny niepełne oraz rodzice pozostający w nieformalnych związkach. W przypadku rodziców rozwiedzionych wsparcie otrzyma ten rodzic, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. W 2018 roku wpłynęło **7.887** wniosków. Tą formą pomocy objęto **10.582** dzieci. Łączna wydatkowana kwota **3.277.185 zł** w tym na świadczenia **3.171.450 zł**. Koszt obsługi świadczenia to kwota **105.735 zł**.

Świadczenie „Dobry start” 300+ Ośrodek realizuje również na rzecz rodzin zastępczych. I tak: w roku sprawozdawczym 2018 Dział Do Spraw Pieczy Zastępczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie w ramach realizacji programu rządowego „Dobry Start”, przyjął łącznie **127** wniosków złożonych przez rodziny zastępcze, dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz uczące się osoby usamodzielniane. Wydano jedną decyzję odmowną w związku z niespełnieniem wymogów formalnych wyznaczonych Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. Przyznano **126** świadczeń, na których realizację przeznaczono **37.800 zł**. Poniesione koszty obsługi związane z realizacją programu w roku 2018 to kwota **1.270 zł**.

Realizacja świadczenia „Dobry start” („300+”) w ramach Programu Rządowego „Dobry Start” w 2018 r. na rok szkolny 2018/2019

<i>Lp.</i>	<i>Wnioskodawca</i>	<i>Liczba rodzin/osób</i>	<i>Liczba wniosków</i>	<i>Wydatki poniesione na realizację świadczenia (zł)</i>
1.	Rodzina zastępcza spokrewniona	38	45	13.500
2.	Rodzina zastępcza niezawodowa	25	29	8.700
3.	Rodzina zastępcza zawodowa	3	7	2.100
4.	Rodzinny Dom Dziecka	0	0	0
5.	Dyrektor Placówki	1	41	12.000
6.	Osoba usamodzielniana, ucząca się	5	5	1.500
RAZEM:				37.800

Źródło: Opracowanie własne

Zasiłek dla opiekunów

W 2017 roku wydano **2** decyzje w sprawie o ustalenie prawa do zasiłków dla opiekunów. Natomiast w 2018 roku wydano **100** decyzji, w tym **1** decyzję ustalającą prawo do zasiłku. Pozostałe decyzje dotyczyły zmiany wysokości kwoty przyznanego zasiłku dla opiekuna, w związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna. Ww. rozporządzeniem zmianie uległa wysokość wypłacanego świadczenia od 1 listopada 2018 r. z kwoty **520 zł** na kwotę **620 zł**.

<i>Wypłacone świadczenia</i>	<i>Liczba świadczeń</i>		<i>Kwota (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Zasiłki dla opiekuna	1.271	969	658.159	512.748
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	905	552	129.429	80.592
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	1.058	702	48.438	33.687
Koszty obsługi zasiłku dla opiekuna	-	-	20.517	15.957
Ogółem	3.234	2.223	856.543	642.984

Źródło: Opracowanie własne

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, jako realizator ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podjął zintensyfikowane działania w celu wyegzekwowania należności od **810** dłużników alimentacyjnych w roku 2017 oraz **874** w roku 2018. W wyniku nowelizacji przepisów ww. ustawy we wrześniu 2015 r. wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in.: egzekucji zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu świadczeń wypłaconych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów.

W celu usprawnienia procesu dochodzenia od dłużników alimentacyjnych, należności budżetu państwa powstałych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego, zlikwidowana została egzekucja administracyjna oraz przekazana w całości pod egzekucję sądową.

Na podstawie art. 27 ust. 3 i 3a ww. ustawy wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami:

<i>Rodzaj wniosku</i>	<i>Liczba</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego	575	550
o wszczęcie postępowania egzekucyjnego	3	-
o rozszerzenie egzekucji	47	56
o ograniczenie egzekucji	44	84
o egzekucję z nieruchomości	14	8

Źródło: Opracowanie własne

Zmiany w Kodeksie karnym w zakresie przestępstwa niealimentacji nałożyły na organy właściwe wierzyciela, obowiązek zawiadomiania prokuratury lub policji o możliwości popełnienia przestępstwa przez osoby, której dług alimentacyjny stanowi równowartość co najmniej trzech należnych świadczeń okresowych. Biorąc pod uwagę powyższe w związku z przyznaniem prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności alimentów, tj. funduszu alimentacyjnego w 2017 roku w **478** przypadkach wystąpiono z wnioskami o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 209 ustawy Kodeks karny.

Z kolei w 2018 roku wystąpiono z takimi wnioskami w **244** przypadkach.

Podejmowane działania oraz zmiana przepisów powodują systematyczny wzrost ściągłości wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W 2018 r. na konto Gminy Miasta Tarnowa dokonano wpłat od dłużników alimentacyjnych w wysokości **1.453.514 zł**, co w porównaniu do roku 2017 stanowi wzrost o **ok. 17 %**.

<i>Lata</i>	<i>Kwota zwrócona przez dłużników alimentacyjnych na poczet spłaty funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej wraz z odsetkami (zł)</i>
2018	1.453.514
2017	1.238.419
2016	982.488
2015	868.173
2014	796.925

Źródło: Opracowanie własne

W omawianym okresie czasu w stosunku do zamieszkałych na terenie Gminy Miasta Tarnowa dłużników alimentacyjnych prowadzono niżej wymienione działania:

<i>Działania</i>	<i>Liczba przypadków</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Wystąpiono do organu właściwego dłużnika z wnioskami o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych	248	213
wysłano wezwania na wywiad alimentacyjny	660	551
przeprowadzono wywiadów alimentacyjnych	189	163
odebrano oświadczeń majątkowych - w niektórych przypadkach wywiad pomimo podejmowanych prób nie powiódł się, gdyż dłużnicy nie przebywali pod wskazanym adresem, przebywali za granicą lub w Zakładzie Karnym	189	163
wysłano do dłużników alimentacyjnych informacje: o przyznaniu osobie uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami ww. należności oraz informację o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa	734	571
przekazano komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	193	188
wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami o ustalenie miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych	121	61
w przypadku dłużników odbywających karę pozbawienia wolności skierowano do Zakładu Karnego zapytania czy dłużnik alimentacyjny jest zatrudniony odpłatnie, ewentualnie jaka jest możliwość zatrudnienia	43	54
w celu ustalenia miejsca pobytu wystąpiono: do Centralnej Ewidencji Ludności	121	157
oraz do Krajowego Rejestru Karnego	243	238
zobowiązano dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotni albo poszukujący pracy	47	60
zwrócono się do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	47	55
przekazano innym gminom informację o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych	59	76
Prowadzono postępowania administracyjne w sprawie udzielenia ulgi w spłacie zadłużenia z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych	11	21
przekazano szczegółowe informacje dot. dłużników alimentacyjnych na wnioski o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych skierowane przez Komisariaty Policji wraz z wymaganą dokumentacją	447	425

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny, uniemożliwił przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub wyrejestrował się z Powiatowego Urzędu Pracy lub nie podjął

proponowanego zatrudnienia w 2017 roku złożono **15** wniosków do Prokuratury o ściganie dłużnika za przestępstwo niealimentacji określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego.

Z kolei w 2018 roku wniosków takich złożono **19**.

W celu uzyskania informacji czy dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienia do kierowania pojazdami wystosowano **29** wniosków do Centralnej Ewidencji Kierowców w 2017 roku oraz **15** wniosków w 2018 roku. W przypadku osób posiadających ww. uprawnienia wystąpiono z **14** wnioskami w 2017 roku, natomiast w 2018 roku z **4** wnioskami o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu. Wszczęto postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych w **33** przypadkach w 2017 roku i **35** przypadkach w 2018 roku. W omawianym okresie czasu w 2017 roku wydano **24** decyzje a w 2018 roku **17** decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Prowadzone na bieżąco działania wobec dłużników alimentacyjnych mają na celu zwiększenie ściągalności należności z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej.

<i>Wykonanie finansowe w zakresie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów</i>	<i>Kwota (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego	4.013.130	3.852.607
Koszty obsługi funduszu alimentacyjnego	124.380	119.208

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja i finansowanie dodatków mieszkaniowych

<i>Dodatki mieszkaniowe</i>	<i>Liczba</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Wpłynęło wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego	4.285	3.865
Wydano w tym zakresie decyzji administracyjnych	4.580	4.252
Dofinansowano wydatki mieszkaniowe dla gospodarstw domowych.	2.084	1.890

Źródło: Opracowanie własne

Kwota wypłaconego dodatku mieszkaniowego - zależała od osiąganego dochodu i ponoszonych wydatków. Minimalna wysokość dodatku w 2017 roku wyniosła **18,36 zł** miesięcznie, a maksymalna **878,97 zł** miesięcznie.

Natomiast w 2018 roku minimalna wysokość dodatku wyniosła **21,54 zł**, a maksymalna **903,13 zł** miesięcznie. Wpłaty dodatków mieszkaniowych były finansowane z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. W 2017 roku na realizację zadania, polegającego na przyznawaniu dodatków mieszkaniowych, wydatkowano łączną kwotę **5.965.464 zł**. W 2018 roku, kwota ta wyniosła **5.358.319 zł**. Dodatki mieszkaniowe wypłacane były osobom zajmującym zarówno lokale

spółdzielcze, komunalne, zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe, jak również będące prywatną własnością.

Zryczałtowany dodatek energetyczny

Stanowi częściową rekompensatę kosztów ponoszonych z tytułu opłat za energię elektryczną, był przyznawany osobom, które miały ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego. W 2017 r. złożono **2.555** wniosków o przyznanie dodatku energetycznego, a w 2018 roku **2.304** wnioski

<i>Finansowanie dodatku energetycznego</i>	<i>Liczba świadczeń</i>		<i>Kwota (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Dla gospodarstw domowych liczących 1 osobę	3.269	3.224	36.759	36.441
Dla gospodarstw domowych liczących od 2 - 4 osób	5.913	5.098	92.349	80.025
Dla gospodarstw domowych liczących co najmniej 5 osób	1.308	966	24.514	1.8188
Koszty obsługi dodatku energetycznego (2 %)	-	-	3.072	2.693
Ogółem	10.490	9.288	156.694	137.347

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż z dniem 1 stycznia 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje nowe zadania wynikające z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1860). Na podstawie ww. ustawy jest przyznawane i wypłacane jednorazowe świadczenie - z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem, albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu w wysokości **4.000 zł**. Podstawowym warunkiem do przyznania świadczenia jest posiadanie przez dziecko zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie powinno być wystawione przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Ponadto, podobnie jak w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia

dziecka (tzw. becikowego), jednorazowe świadczenie przysługuje tylko w sytuacji, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu. Fakt ten należy potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. wpłynęło **14** wniosków o przyznanie nowego świadczenia, natomiast w roku 2018 r. wpłynęło **9** wniosków. W ośmiu przypadkach przyznano świadczenie, a w jednym przypadku odmówiono przyznania świadczenia.

<i>Wykonanie finansowe w zakresie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „za życiem”</i>	<i>Kwota (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Wypłata świadczeń „Za życiem”	56.000	32.000
Koszty obsługi „Za życiem”	1.480	990

Źródło: Opracowanie własne

Asystent rodziny – ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynikających z cytowanej ustawy należy również pomoc i wsparcie asystenta rodziny. Rodziny w których na świat przychodzi niepełnosprawne dziecko często nie mogą sobie poradzić z towarzyszącymi im wówczas emocjami. Asystent pomaga w zrozumieniu sytuacji życiowej, pokonaniu barier oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw i zachowań niezbędnych w złożonych sytuacjach życiowych. Wykonywana przez asystenta praca była adekwatna do zgłaszanych potrzeb, a wszystkie rodziny na rzecz których świadczone było wsparcie w formie asystentury były objęte szczególną troską. Kierowana pomoc dostosowana była do oczekiwań wszystkich członków rodziny. Do szczegółowych zadań asystent rodziny należało:

- wsparcie i towarzyszenie emocjonalne - dawanie wspierających komunikatów, okazywanie akceptacji, empatii, tworzenie bezpiecznej i przyjaznej atmosfery emocjonalnej z elementami poradnictwa psychologicznego oraz elementami interwencji kryzysowej,
- wsparcie informacyjne - dostarczenie informacji o ofertach wsparcia i pomocy rodzinie dostępnych w miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem poradnictwa małżeńskiego i wychowawczego,
- wsparcie instrumentalne - organizowanie działań samopomocowych, występowanie przez asystenta rodziny w imieniu osób, na ich żądanie do podmiotów (z wyłączeniem świadczeniodawców) celem umożliwienia skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia,
- wsparcie wartościujące – wskazywanie zasobów indywidualnych, rodzinnych, wzmocnianie więzi wewnątrzrodzinnych i międzypokoleniowych,
- koordynacja wsparcia - opracowywanie indywidualnego katalogu wsparcia oraz pomoc w jego realizacji, we współpracy z innymi służbami społecznymi,

- towarzyszenie instrumentalne i emocjonalne - asystowanie w sytuacjach dnia codziennego, w czasie wizyt w instytucjach, w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji trudnych,
- pedagogizacja rodziców - dostarczanie wiedzy na temat procesu wychowawczego, celem wspólnego poszukiwania rozwiązań problemów wychowawczych,
- monitorowanie postępów - wsparcie w utrzymaniu zmian,
- działania zaradcze – pomoc w sytuacjach zagrażających życiu lub zdrowiu.

Do realizacji tego zadania MOPS, zatrudnił jednego asystenta rodziny - psychologa, który objął wsparciem **8** rodzin (2017 r.) w których wychowywało się dziecko z nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. W 2018 r. wsparciem asystenta objętych zostało **10** kobiet i ich rodzin.

Ocena realizacji zadań wynikających z ustaw o: świadczeniach rodzinnych, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, dodatkach mieszkaniowych oraz prawa energetycznego, rozporządzenia rady ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu “Dobry start”, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 80 ust.1) oraz ich efektywność

W zakresie świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych 500+, ilość beneficjentów pobierających świadczenia w 2018 r. pozostaje na zbliżonym poziomie jak rok wcześniej.

Nieznacznie spadła liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych tym samym zmniejszyły się wydatki Gminy Miasta Tarnowa na ten cel o ok. 10%.

W 2017 r. rozpatrzono **21.063** wnioski, a świadczenia dla rodzin wypłacono na kwotę **90.369.142 zł.**

Natomiast w 2018 r. Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych rozpatrzył **27.541** wniosków i wypłacił świadczenia dla rodzin na kwotę **92.494.009 zł.**

W 2018 r. zwiększył się zakres zadań realizowanych przez Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych. Pracownicy działu sprawnie, z zaangażowaniem i poświęceniem zrealizowali Program „Dobry start” , dzięki czemu tarnowskie rodziny otrzymały wsparcie na rozpoczęcie roku szkolnego przez dzieci w ustawowych terminach. Szacuje się, że w 2019 r. program obejmie zbliżoną liczbę dzieci tj. **10.582.**

Program realizowany był również na rzecz rodzin zastępczych. przez pracowników Działu do Spraw Rodzin Zastępczych.

Z kolei systematycznie prowadzone działania wobec dłużników alimentacyjnych przyczyniają się do dalszego wzrostu zwrotów dokonywanych przez dłużników alimentacyjnych na poczet spłaty funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej. W 2018 r. na konto Gminy Miasta Tarnowa dokonano wpłat od dłużników alimentacyjnych w wysokości **1.453.514 zł**, w porównaniu do roku 2017 o **ok. 17 %** więcej a w stosunku do roku 2016 r. o ok. **48%** więcej

8. ŚWIADCZENIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI

Realizacja świadczeń z zakresu rehabilitacji społecznej w ramach środków PFRON

Z pomocy w ramach środków PFRON, korzystali zarówno dorośli, jak i dzieci. W minionym roku przyznano dofinansowanie do:

- uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się **703** osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami. Informację o przyznaniu dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym otrzymało **683** osoby na łączną kwotę **654.672 zł**. Natomiast, ze względu na rezygnację **74** osób (liczba obejmuje rezygnację wnioskodawców wraz z opiekunami oraz przypadki zgonów wnioskodawców po przyznaniu dofinansowania) z uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowanie wypłacono **609** osobom w kwocie **584.470 zł**,
- zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych ubiegało się **756** osób niepełnosprawnych, składając łącznie **1.389** wniosków o przedmiotowe dofinansowanie. Informację o przyznaniu dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych otrzymało **661** osób w łącznej kwocie **667.319 zł**,
- zakupu sprzętu rehabilitacyjnego ubiegało się **12** osób niepełnosprawnych. Zawarto **11** umów na przedmiotowe dofinansowanie, z czego (ze względu na rezygnację osób z dofinansowania) zrealizowano **10** umów, wypłacając dofinansowanie w kwocie **34.651 zł**,
- likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się ubiegało się **47** osób, składając łącznie **54** wnioski. Zawarto **36** umów, a ze względu na rezygnację **3** osób, zrealizowano **33** umowy wypłacając **174.627 zł**,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie otrzymało **572** osoby niepełnosprawne. W tym celu zawarto **14** umów, które zrealizowano wypłacając kwotę **40.628 zł**,

Na podstawie w/w ustawy realizowane jest również zadanie dofinansowania warsztatów terapii zajęciowej. W ubiegłym roku dla 3-ch działających w Tarnowie WTZ, w których uczestnikami było **130** osób niepełnosprawnych wypłacono kwotę **2.157.480 zł** ze środków PFRON. Natomiast ze środków UMT dofinansowanie działalności tych Warsztatów wynosiło **239.720 zł**.

Dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa do działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) są to placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwość uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. Warsztaty prowadzą terapię i rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych z elementami rehabilitacji zawodowej.

Uczestnikami warsztatów wg danych na koniec 2018 r. było **130** osób niepełnosprawnych intelektualnie, w tym **74** mieszkańców Tarnowa. Nadzór nad działalnością Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) funkcjonujących na terenie miasta sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie.

W Tarnowie funkcjonują trzy Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez:

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowie, ul. Klikowska 190,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI - Koło w Tarnowie, ul. Ostrogskich 5b,
- Fundację Rozwoju, Edukacji, Pracy, Integracji REPI, ul. Hodowlana 6.

Ponadto, na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Miasta Tarnowa a Powiatem Tarnowskim, **15** mieszkańców Tarnowa uczęszczało do WTZ działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalno - Oświatowym „Piaś” w Woli Rzędzińskiej.

Ze środków PFRON na dofinansowanie kosztów tworzenia i działania Warsztatów Terapii Zajęciowej wydatkowano kwotę **2.157.480** zł, co stanowi 90% kosztów działalności Warsztatów. Pozostałe 10% (tj. **239.720** zł) to dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, oraz kwotę **26.852** zł ze środków Gminy Miasta Tarnowa dla **15** osób niepełnosprawnych będących mieszkańcami Tarnowa uczestniczących w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Woli Rzędzińskiej.

<u>Wysokość dofinansowania z budżetu Gminy Miasta Tarnowa</u>	Wydatkowana kwota (zł)	
	2017	2018
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Hodowlanej 6	79.980	82.980
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Ostrogskich 5b	62.167	64.540
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Klikowskiej 190	88.452	92.200
Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Kulturalno – Oświatowego „Piaś” w Woli Rzędzińskiej	27.400 dla 16 osób	26.852 dla 15 osób

Źródło: Opracowanie własne

Ocena realizacji zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ich efektywność

Limit środków finansowych na realizację zadań rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2018 r., które na podstawie art. 35a pkt 1 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie został wydatkowany. W 2017 r., na

w/w zadania wydatkowano łącznie kwotę **3.498.034 zł** ze środków PFRON i **230.599 zł** ze środków Gminy Miasta Tarnowa, dla **2.078** osób niepełnosprawnych.

Natomiast w minionym roku wydatkowano łącznie kwotę **3.659.175,- zł** ze środków PFRON i **239.720,- zł** ze środków Gminy Miasta Tarnowa dla **2.015** osób niepełnosprawnych oraz kwotę **26.852,- zł** ze środków Gminy Miasta Tarnowa dla **15** osób niepełnosprawnych będących mieszkańcami Tarnowa uczestniczących w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Woli Rzędzińskiej.

9. ŚWIADCZENIA I DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, realizowały dwa działy: Dział do Spraw Pieczy Zastępczej i Dział Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej oraz Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa.

Dział Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniał wsparcie, które polegało w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny było prowadzone w formie pracy z rodziną i jej poszczególnymi członkami. W celu osiągnięcia poprawy sytuacji rodziny bardzo ważne było, aby wspieranie rodziny prowadzone było za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz możliwości wsparcia zewnętrznego.

Dla rodzin z terenu miasta Tarnowa przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Ośrodek, organizował pomoc w formie wsparcia asystenta rodziny. W 2018 roku Ośrodek zatrudnił **6** asystentów rodziny, którzy współpracowali z **97** rodzinami, zgodnie z art. 15 ww. ustawy.

Praca z rodziną była prowadzona także w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego);
- 2) terapii psychologicznej;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych (przyznawanych w oparciu o zapisy ustawy o pomocy społecznej);
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, w ramach „Grupy wsparcia dla rodziców”;

6) organizowanie dla osób zajęć edukacyjnych w ramach:

- Warsztatów edukacyjnych dla rodziców „Wychowanie bez klapsa”,
- „Treningu budżetowego”,
- „Używki w ciąży – Fakty i mity”.

Dodatkowo Ośrodek podejmował nadal działania w kierunku pozyskania rodzin wspierających.

Dzięki podjęciu współpracy przez rodziny z asystentem rodziny, nastąpiła częściowa poprawa funkcjonowania rodzin lub utrzymanie jej na tym samym poziomie, głównie w zakresach kompetencji rodzicielskich, umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego czy umiejętności społecznego funkcjonowania.

Praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Głównym założeniem ustawodawcy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest prowadzenie pracy z rodziną biologiczną, której rezultatem będzie osiągnięcie celu polegającego na tym, iż coraz mniej dzieci trafiałoby do systemu pieczy zastępczej.

Ważnym elementem codziennej pracy pracowników socjalnych jest współpraca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zmierzająca do powrotu dziecka pod bezpośrednią opiekę rodzica/rodziców poprzez:

- wspólne ustalanie planu pomocy, często w oparciu o kontrakt socjalny;
- kierowanie do uczestnictwa w warsztatach zwiększających kompetencje rodzicielskie,
- motywowanie do utrzymywania kontaktów z dzieckiem i pozytywnych relacji,
- wnioskowanie o asystenta rodziny;
- uczestnictwo w okresowych ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy;
- systematyczne sporządzanie informacji o współpracy rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy na wniosek PCPR, OPS, Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych oraz Sądu. W 2018 roku pracownicy socjalni współpracowali z **111** rodzinami biologicznymi i sporządzili **142** informacje do ww. instytucji o prowadzonej pracy socjalnej z rodziną.

<i>Podjęte działania</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Wydano łącznie skierowania do placówek opiekuńczo – wychowawczych znajdujących na terenie miasta Tarnowa (dla dzieci pochodzących z terenu miasta Tarnowa oraz dzieci spoza Tarnowa)	31	24
Przeprowadzono postępowania administracyjne w sprawie ustalenia odpłatności od rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	41	36
Ustalono odpłatność	5	2
Wpłacono z tego tytułu kwotę – decyzje wydane w danym roku budżetowym	7.851 (wraz z zapłatą upomnienia i odsetek)	640

Wydano łącznie	43 decyzje, z czego 34 decyzje odstępujące od ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	33 decyzje, w tym 29 decyzji odstępujących od ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej
----------------	---	---

Źródło: Opracowanie własne

Powody odstąpienia od ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wraz z ilością wydanych decyzji

<i>Powody</i>	<i>Wydane decyzje</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>
długotrwała choroba zobowiązanego lub członka jego rodziny	2	4
bezdomność zobowiązanego	2	1
niepełnosprawność zobowiązanego lub członka rodziny	2	0
samotne wychowywanie dzieci	1	1
uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji	31	23
ściągnięcie opłaty zagraża egzystencji zobowiązanego	-	1
nie możliwość ustalenia miejsca zamieszkania zobowiązanego	-	3
inne powody	2 (pobyt w Zakładzie Karnym)	2 (pobyt w Zakładzie Karnym)

Źródło: Opracowanie własne

Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza stanowią odrębne - poza systemem pomocy społecznej - zadania powiatu, realizowane przez Dział do Spraw Pieczy Zastępczej.

Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych

Poniższe tabele zawierają dane o liczbie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w minionym roku.

Dzieci oraz osoby pełnoletnie przebywające w tarnowskich rodzinach zastępczych:

<i>Ilość</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Ilość dzieci w rodzinach zastępczych - ogółem	130	133
Ilość dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych	68	64
Ilość dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych	38	52
Ilość dzieci w rodzinach zawodowych oraz rodzinnym domu dziecka	24	17

Źródło: Opracowanie własne

Dzieci pochodzące z terenu miasta Tarnowa, umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów i dzieci pochodzące z innych powiatów przebywające w rodzinach zastępczych na terenie miasta Tarnowa:

<i>Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Dzieci pochodzące z terenu Gminy Miasta Tarnowa umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	44 dzieci w 28 rodzinach zastępczych	46 dzieci w 31 rodzinach zastępczych
Dzieci pochodzące z innych powiatów umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Miasta Tarnowa	23 dzieci w 19 rodzinach zastępczych	16 dzieci w 16 rodzinach

Źródło: Opracowanie własne

Pomoc dla rodzin zastępczych i wychowanków tych rodzin

Pomoc dla rodzin zastępczych i wychowanków tych rodzin, wraz z wydatkowaną kwotą w latach 2017-2020 przedstawiała się następująco:

<i>Formy pomocy finansowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>		<i>Liczba dzieci/osób</i>		<i>Kwota świadczeń (zł)</i>	
	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci pochodzących z miasta Tarnowa umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie miasta	75	79	101	107	853.960	887.431
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	7	8	8	9	15.022	14.456
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	8	11	15	12	10.146	12.012
Świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	5	6	6	6	5.900	8.900
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	27	28	39	36	11.700	10.800
Środki finansowe dla rodziny zastępczej zawodowej na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	4	4	10	13	26.313	28.578

Świadczenie dla rodziny zastępczej zawodowej na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	3	3	7	10	7.666	8.667
Środki finansowe dla rodziny zastępczej niezawodowej na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	1	0	1	0	400	0
Środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	1	1	6	3	11.401	2.465
Środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	1	0	6	0	2.507	0
Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka wraz z pochodnymi, wynagrodzenie dla rodzin pomocowych	6	6	18	19	192.619	146.750
Wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla osoby do pomocy zatrudnionej w rodzinie zastępczej zawodowej oraz w rodzinnym domu dziecka	1	0	1	0	7.564	0

Realizacja porozumień w sprawie umieszczenia dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych umieszczonych na terenie Gminy Miasta Tarnowa	19	16	23	16	251.439	198.823*
Realizacja porozumień w sprawie umieszczenia dzieci z Gminy Miasta Tarnowa w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów wraz z wynagrodzeniami dla rodzin zastępczych zawodowych (poza budżetem MOPS)	28	31	43	46	555.632	608.013
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	-	4	7	19.800	30.543
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	-	20	20	92.239	95.871
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub finansowej (wyprawka) dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	-	2	5	3.000 (w formie finansowej na konto wychowanka)	7.731
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych	-	-	17	22	80.535	89.674
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	-	2	6	13.200	41.283
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub finansowej (wyprawka) dla pełnoletnich	-	-	3	5	4.500 (w formie finansowej na	7.885

wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych					konto wychowanka)	
Realizacja świadczenia 500+ wraz z kosztami obsługi	80	81	106	110	503.212	518.808

* w kwocie tej zawiera się należność w wysokości 1.833,33 zł., - zwrot świadczenia za XII 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne

Placówki wsparcia dziennego

Część zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wykonuje **Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa**, do którego zadań należy między innymi organizowanie wspierania rodziny, poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej. Jednostka ta sprawuje również nadzór nad placówkami opiekuńczo – wychowawczymi na terenie miasta Tarnowa.

Placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej

W 2017 r. w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także w ramach realizacji zadań *Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2017 rok*, Gmina Miasta Tarnowa wspierała finansowo **4** placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej prowadzone przez:

- Stowarzyszenie Siemacha – placówka pn. SIEMACHA Spot Gemini Park działająca przy ul. 16 Pułku Piechoty 12 w Tarnowie – dotacja w wysokości **504.000 zł** dla **140** dzieci,
- Fundację Partnerstwo Dla Przyszłości - placówka pn. M4 działająca przy ul. Parkowej 25 w Tarnowie – dotacja w wysokości **108.000 zł** dla **30** dzieci,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej - placówka pn. Placówka Wsparcia Dziennego w formie specjalistycznej działająca przy ul. Gumniskiej 25 w Tarnowie – dotacja w wysokości **162.000 zł** dla **45** dzieci,
- Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA – placówka pn. Placówka Specjalistyczna Wsparcia Dziennego KANA działająca przy ul. Mościckiego 12 w Tarnowie - dotacja w wysokości **108.000 zł** dla **30** dzieci.

W 2018 r. wygasły trzyletnie umowy zawarte pomiędzy Gminą Miasta Tarnowa a organizacjami pozarządowymi wyłonionymi w otwartych konkursach ofert w ramach wieloletnich programów współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na realizację na terenie miasta Tarnowa **4** placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej. W placówkach tych, z budżetu Miasta Tarnowa w latach 2016 – 2018 dotowanych było każdego roku łącznie **245** miejsc dla dzieci pochodzących w szczególności z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi wynikającymi z zaniedbań środowiskowych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Również w 2018 roku w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także w ramach realizacji zadań *Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2018 rok*, Gmina Miasta Tarnowa wspierała finansowo **4** placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej prowadzone przez:

- Stowarzyszenie Siemacha – placówka pn. SIEMACHA Spot Gemini Park działająca przy ul. 16 Pułku Piechoty 12 w Tarnowie – dotacja w wysokości **537.600 zł** dla **140** dzieci,

- Fundację Partnerstwo Dla Przyszłości – placówka pn. M4 działająca przy ul. Parkowej 25 w Tarnowie – dotacja w wysokości **115.200 zł** dla **30** dzieci,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej – placówka pn. Placówka Wsparcia Dziennego w formie specjalistycznej działająca przy ul. Gumniskiej 25 w Tarnowie – dotacja w wysokości **172.800 zł** dla **45** dzieci,
- Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA – placówka pn. Placówka Specjalistyczna Wsparcia Dziennego KANA działająca przy ul. Mościckiego 12 w Tarnowie – dotacja w wysokości **115.200 zł** dla **30** dzieci.

Wszystkie wyżej wymienione placówki działały zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona placówka wsparcia dziennego.

Placówki działały od poniedziałku do piątku przez co najmniej 4 godzinny dziennie, przez cały rok w dni robocze (w tym również w wakacje i ferie).

Oferta placówek skierowana była przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi wynikającymi z zaniedbań środowiskowych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z zaburzeniami komunikacji językowej, zaburzeniami zachowania. W placówce dokonywano okresowej oceny sytuacji każdego dziecka oraz zapewniano dzieciom zgodnie z potrzebą m.in. pomoc w nauce, organizację wolnego czasu, rozwój zainteresowań, zajęcia sportowe, zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne oraz profilaktyczne. Dzieci w trakcie pobytu w placówce otrzymywały również posiłek. Prowadzono pracę z rodziną dziecka.

W 2017 r. łącznie z działalności placówek skorzystało **328** dzieci. Natomiast w 2018 roku skorzystało **329** dzieci.

Ocena realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ich efektywność

W 2018 r. łącznie z działalności placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej skorzystało **329** dzieci. Wychowawcy placówek zaobserwowali wśród dzieci m.in. następujące rezultaty: zmniejszenie deficytu edukacyjnego, wzrost poczucia bezpieczeństwa, stabilności i własnej wartości, nabycie pozytywnych wzorców zachowania się w grupie, poprawa kondycji fizycznej oraz rozwój zainteresowań.

Przypuszcza się również, że w procesie długofalowym, zdeterminowanych działaniach profilaktycznych, nastąpi zmniejszenie liczby dzieci sięgających po środki psychoaktywne i stosujących przemoc oraz zmniejszenie opóźnienia wśród dzieci wieku inicjacji używania środków psychoaktywnych. Ponadto poprzez wzmocnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczych tarnowskich rodzin, nastąpi zmniejszenie skutków zaniedbań środowiskowych.

Wprowadzony do współpracy z organizacjami pozarządowymi system umów wieloletnich dał Miastu możliwość wyłonienia stałych realizatorów zadania, a organizacjom

możliwość uzyskania stabilności finansowej i podejmowania działań długofalowych, bez konieczności poszukiwania środków na kontynuację swojej działalności.

Nastąpiła stabilizacja zatrudnienia osób zaangażowanych w realizację zadania, co niewątpliwie pozytywnie wpłynęło na wsparcie i rozwój dzieci uczęszczających do placówek. Również organizacje pozarządowe mając pewność realizacji zadania w kolejnych latach mogą płynnie planować koszty i inwestycje na rzecz realizacji zadania. Wzajemna współpraca zarówno ze strony Gminy Miasta Tarnowa, jak i organizacji pozarządowych, przy uwzględnieniu bazy lokalowej i kadrowej, zaowocowała zawarciem kolejnych dwuletnich umów na realizację 3 placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej w latach 2019 – 2020. W placówkach tych z budżetu Gminy Miasta Tarnowa dotowanych jest łącznie 230 miejsc dla dzieci i młodzieży.

10. DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI

Wspieranie rodzin zastępczych

Rodziny borykające się z problemami (tj. mające problemy wychowawcze z dziećmi, czy też problemy związane z prawidłowym wypełnianiem funkcji rodziny zastępczej), mogły liczyć na pomoc specjalistów zatrudnionych w Dziale ds. Pieczy Zastępczej.

Praca z rodzinami, prowadzona była w sposób różnorodny i dostosowany do indywidualnych potrzeb.

W ramach konkursu „*Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018*”, ogłoszonego przez Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, w ramach resortowego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, Ośrodek otrzymał dofinansowanie dzięki, któremu możliwe było sfinansowanie kadry Działu ds. Pieczy Zastępczej pracującej z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej i rodzicami zastępczymi.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka, dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej, zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej; przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy

zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, współpracowali z lokalnymi placówkami oświatowymi, poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, placówkami medycznymi, kuratorami sądowymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Uczestniczyli w zespołach okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny, organizowanych w ramach bieżącej pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Zorganizowali także grupę wolontariuszy celem pomocy w nauce dzieciom i młodzieży z rodzin zastępczych.

Praca koordynatora to rodzaj szczególnego kontaktu z rodziną, zarówno na terenie Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, ale także w środowisku zamieszkania rodziny. To spotkania na wielu płaszczyznach, dotyczące wielu problemów, ale także sukcesów i radości. Spotkania koordynatora z rodzinami to przede wszystkim wsparcie, ale także psychoedukacja między innymi w kwestiach wychowawczych, emocji, ról rodzinnych, także informacja dotycząca wiedzy z zakresu prawa i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. To przede wszystkim ochrona dziecka.

Koordynatorzy oprócz indywidualnych spotkań z rodzinami, tworzyli szereg projektów socjoterapeutycznych, zajęć w czasie wolnym dla dzieci i młodzieży. Rodzice zastępczy brali udział w szkoleniach prowadzonych przez psychologa i pedagoga, celem podwyższania swoich kompetencji i przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

W ramach promowania rodzicielstwa zastępczego, zrealizowano szereg działań ukierunkowanych na pogłębienie świadomości społeczności lokalnej na temat roli rodziny zastępczej. Realizowano projekty obejmujące swoim zasięgiem także funkcjonujące rodziny zastępcze, gdyż są one nieodłącznym partnerem w poszukiwaniu nowych rodziców zastępczych oraz usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Pozostałe działania wynikające z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”, dotyczące zadań realizowanych przez asystentów rodziny, zostały opisane w rozdziale „Pozostałe działania Ośrodka na rzecz mieszkańców miasta” - w punkcie „Wsparcie asystenta rodziny.”

Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego

W 2018 roku Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Tarnowie, stworzył kolejny projekt promujący rodzicielstwo zastępcze pn. „Mam na imię Dziecko”. W ramach powyższej inicjatywy podjęto następujące działania:

- zaprojektowano i wydrukowano ulotki oraz plakaty;
- rozpropagowano ulotki i plakaty w kościołach na terenie miasta Tarnowa, w autobusach, w instytucjach medycznych i innych placówkach publicznych;
- w lokalnym radiu RDN Małopolska, zostały wyemitowane spoty promujące rodzicielstwo zastępcze;
- w lokalnych mediach ukazały się: artykuły nt. pieczy zastępczej (tj. w Temi, Gościu Niedzielnym, na stronie internetowej tarnow.pl) oraz wywiad w RDN Małopolska promujący ideę rodzicielstwa zastępczego.

Autorski program szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej

W dniu 28 czerwca 2018 r. decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej, na okres 5 lat został zatwierdzony drugi już, udoskonalony program szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej lub zawodowej rodziny zastępczej. W 2018 r. Organizator prowadził jedno szkolenie dla kandydatów do sprawowania funkcji zawodowej i niezawodowej rodziny zastępczej, w którym wzięło udział 7 osób.

Institutionalna piecza zastępcza

W sytuacjach gdy dzieci nie znajdą odpowiedniej opieki w rodzinie biologicznej, ustawodawca usankcjonował formę pieczy zastępczej – instytucjonalną. Piecza ta jest sprawowana w trzech formach:

- placówki opiekuńczo - wychowawczej,
- regionalnej placówki opiekuńczo - terapeutycznej,
- interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W Tarnowie *Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych*, zapewnia pełną i wspólną obsługę ekonomiczno - administracyjną i organizacyjną placówek opiekuńczo - wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa.

W ramach Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Tarnowie funkcjonują placówki typu:

Socjalizacyjnego, wśród nich:

- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Słoneczny Dom” w Tarnowie - dla 10 dzieci,
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza im. Janusza Korczaka w Tarnowie - dla 14 dzieci,
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie - dla 14 dzieci.

Interwencyjnego - Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze” w Tarnowie przeznaczona dla 14 dzieci.

Do głównych zadań jakie ustawa nakłada na placówki opiekuńczo - wychowawcze należą:

- zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania,
- zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, religijnych i społecznych dziecka,
- umożliwienie kontaktu dziecka z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej,
- podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny,
- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych oraz korzystania z przysługujących mu świadczeń zdrowotnych,
- ścisła współpraca z instytucjami wspierającymi działania placówek opiekuńczo – wychowawczych szczególnie w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia.

Do zadań placówek należy również świadczenie poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego dzieciom i ich rodzinom mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Na terenie tarnowskich placówek, prowadzone są zajęcia wychowawcze (indywidualne i grupowe). Placówki socjalizacyjne funkcjonują w oparciu o tzw. „system rodinkowy”, mający na celu właściwe przygotowanie dzieci do usamodzielnienia w przyszłości.

Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. w placówkach opiekuńczo - wychowawczych funkcjonujących na terenie Tarnowa przebywało łącznie **85** wychowanków (narastająco), pochodzących z różnych powiatów i miast na prawach powiatu, w wieku od 5 do 20 lat, w tym **66** wychowanków pochodzących z terenu miasta Tarnowa, co stanowi **78 %** ogólnej liczby wychowanków.

Dla porównania na dzień 31 grudnia 2018 roku w placówkach opiekuńczo - wychowawczych funkcjonujących na terenie Tarnowa przebywało łącznie **85** wychowanków (narastająco), pochodzących z różnych powiatów i miast na prawach powiatu, w wieku od 5 do 20 lat, w tym **75** wychowanków pochodzących z terenu miasta Tarnowa, co stanowi **88 %** ogólnej liczby wychowanków.

Przyczyny opuszczania placówek opiekuńczo wychowawczych

Przyczyny opuszczania placówek opiekuńczo - wychowawczych w 2018 r, wraz z liczbą dzieci:

- powrót do rodziny – **14** dzieci,
- umieszczenie w rodzinie zastępczej - **3** dzieci,
- zmiana placówki (umieszczenie w placówce socjalizacyjnej, interwencyjnej, ale również MOS, MOW, SOSW) - **8** dzieci,
- usamodzielnienie - **7** dzieci.

Jak z powyższego wynika, najczęstszymi powodami opuszczania instytucjonalnej pieczy przez wychowanków są powroty do rodziny biologicznej, co ma często miejsce z placówki interwencyjnej, w której dzieci są m.in. umieszczane z powodu nie realizowania obowiązku szkolnego. Następnym powodem opuszczenia tarnowskich placówek są zmiany na inny typ placówek.

Ocena realizacji działań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Analizując powyższe dane obserwuje się, iż działalność Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, przyczyniła się do wielu pozytywnych zmian w zakresie funkcjonowania rodzinnej pieczy na terenie miasta Tarnowa. Na przełomie lat 2017-2018 zadania zawarte w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały zrealizowane. Między innymi w ramach promowania rodzicielstwa zastępczego, tym samym poszukiwania kandydatów na

rodziny zastępcze zrealizowano szereg działań ukierunkowanych na pogłębienie świadomości społeczności lokalnej na temat roli rodziny zastępczej. Nadto zostały zrealizowane działania ponadstandardowe w zakresie projektów na rzecz dziecka i rodziny zastępczej szczególnie w zakresie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu funkcjonujących rodzin.

Cały czas pracownicy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, współpracowali i wspierali rodziny zastępcze. Praca z rodzinami, prowadzona była w sposób różnorodny i dostosowany do indywidualnych potrzeb. Rodziny borykające się z problemami (tj. mające problemy wychowawcze z dziećmi, czy też problemy związane z prawidłowym wypełnianiem funkcji rodziny zastępczej), mogły liczyć na pomoc specjalistów zatrudnionych w Dziale ds. Pieczy Zastępczej (tj. psychologów, pedagoga, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, prawnika).

W ramach konkursu „Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej”, ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w ramach resortowego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, Ośrodek otrzymał dofinansowanie dzięki, któremu utrzymał kadre koordynatorów Działu ds. Pieczy Zastępczej.

W 2018 powstało **10** rodzin zastępczych, w tym **7** niezawodowych; co ważne w 2018 roku funkcjonowało **5** rodzin zastępczych zawodowych.

Również Placówki opiekuńczo – wychowawcze w Tarnowie zapewniały dzieciom prawidłową opiekę i wychowanie. Z dziećmi pracował wykwalifikowany zespół wychowawców, koordynatorów psychologowie i opiekunki dziecięce. Praca z dziećmi była tak zorganizowana, że zaspokojone zostały wszystkie podstawowe potrzeby bytowe, emocjonalne i rozwojowe, zdrowotne i społeczne. Praca z dziećmi realizowana była w oparciu o Indywidualny Plan Pomocy Dziecku, który modyfikowano co pół roku w zależności od potrzeb. Pracownicy placówek regularnie współpracowali z przychodniami lekarskimi, sądami, poradniami specjalistycznymi, ze szkołami oraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Młodzieżowymi Ośrodkami Socjoterapii. Wychowankom organizowane były zajęcia rekreacyjne, relaksacyjne, filmowe, plastyczne, integracyjne ze społecznością lokalną oraz prowadzony był szeroki wachlarz zajęć sportowych, zgodnych z zainteresowaniami indywidualnymi wychowanków.

Efekty pracy kółek zainteresowań to:

- usprawnianie dotychczasowych umiejętności fizycznych,
- rozbudzenie potrzeb kulturalnych wychowanków,
- rozbudzenie dociekliwości intelektualnej, samodzielności i sprawności umysłowej,
- estetyczny i ładnie urządzonej ogródek, zadbane pomieszczenia domowe, segregacja odpadów,
- przygotowywanie okolicznościowych pamiątek oraz dbałość o wystrój estetyczny placówek przez cały rok w nawiązaniu do pór roku oraz świąt,
- udział w konkursach plastycznych, ekologicznych, literackich poznanie zasad posługiwania się komputerem oraz poznanie nowych zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z Internetu,

- zainteresowanie młodzieży sztuką kulinarną jako umiejętności pożytecznej, wykorzystywanej w życiu codziennym oraz jako hobby,
- właściwe ukierunkowanie ciekawości i aktywności młodzieży, zapoznanie z różnymi metodami i technikami przy wykonywaniu podstawowych prac remontowych.

W pracy z rodziną dziecka szczególny nacisk kładziony był na:

- wzmacnianie, udzielanie pomocy rodzinom będącym w kryzysie, rozwijanie systemu wsparcia,
- zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka, poprzez stałą współpracę jednostek pomocy społecznej, ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych,
- monitorowanie zmian w sytuacji prawnej i rodzinnej dzieci umieszczonych w placówce poprzez stały kontakt z instytucjami zajmującymi się problematyką dziecka i rodziny,
- konsolidowanie sił w sprawach dotyczących rozwoju zdrowotnego i psychicznego dziecka,
- pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi dysfunkcjami społecznymi, poprzez kontakt telefoniczny oraz osobisty w placówce, jak również podczas wywiadów środowiskowych,
- mediacje pedagogiczne,
- pedagogizację rodzin,

11. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU RODZINNEJ PIELCZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA NA LATA 2018 – 2020 WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI JEGO REALIZACJI

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2018-2020

Program stanowi realizację zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przedstawia zarówno obraz budowanego lokalnego systemu pieczy zastępczej, jak i plan działań związanych z rozwojem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa w latach 2018-2020.

Celem głównym Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Tarnowie ze szczególnym nastawieniem na tworzenie form rodzinnych. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie tych rodzin zastępczych, które już funkcjonują. Realizacja programu przyczynia się do wzmocnienia obecnego systemu opieki na terenie miasta Tarnowa.

Zapisy programu dotyczą również działających placówek opiekuńczo - wychowawczych, w których pożądanym jest utrzymanie standardu i poziomu usług z uwzględnieniem liczby miejsc i wieku wychowanków. Ponadto, istnieje konieczność by w zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną uwzględnić działania mające na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki opiekuńczo - wychowawczej czy rodziny zastępczej.

Mając na uwadze powyższe opracowano cele szczegółowe:

- Promowanie i wspieranie rozwoju różnych rodzinnych form pieczy zastępczej funkcjonujących w Mieście Tarnowie.
- Zapewnienie dzieciom instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach działających na terenie Miasta Tarnowa placówek opiekuńczo - wychowawczych.
- Wsparcie pieczy zastępczej oraz placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawie o pomocy społecznej.
- Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.

Realizacja celów programu będzie miała wpływ na dalsze budowanie systemu pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa, który nie tylko ma za zadanie zapewnić tarnowskim dzieciom opiekę i wychowanie w rodzinnych formach pieczy zastępczej, ale również pozwoli wypracować i wdrożyć standardy sprawowania pieczy zastępczej, przyczyniając się do jej profesjonalizacji.

Program wpisuje się w politykę prorodzinną państwa, jest zgodny z jej założeniami oraz podkreśla i zakłada czasowość pieczy zastępczej.

Odbiorcami Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 są:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem,
- instytucje i organizacje działające na rzecz wspierania dzieci przebywających w pieczy.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej stanowi dokument otwarty i będzie realizowany w okresie trzech lat. Ponadto, program ten jest integralną częścią programu gminnego pn. „Program wspierania rodziny dla miasta Tarnowa na lata 2016-2018”, kładącego nacisk na pracę z rodziną oraz na wzmacnianie jej w taki sposób, aby dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, mogły jak najszybciej wrócić do rodziców biologicznych mogących zapewnić im odpowiednie i bezpieczne warunki wzrastania.

Finansowanie programu odbywać się będzie przy udziale środków finansowych Gminy Miasta Tarnowa, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, w tym dotacji oraz grantów projektowych w ramach funduszy unijnych i innych.

Koordynatorem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2018-2020, jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w mieście, podlegać będzie zarówno monitoringowi jak i ewaluacji. Monitoring zakłada systematyczną analizę stopnia realizacji poszczególnych celów i zadań Programu, a także efektów wdrażanych zadań. Monitoring opierać się będzie na analizie wskaźnikowej. Ewaluacja dotyczyć będzie oceny skuteczności, efektywności i trafności poszczególnych celów zawartych w Programie. Wyniki ewaluacji będą stanowić podstawę do sformułowania celów i zadań na potrzeby planowania Programu na kolejne lata.

Zestawienie tabelaryczne z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2018-2020 w 2018 roku.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1: PROMOWANIE I WSPIERANIE ROZWOJU RÓŻNYCH RODZINNYCH FORM PIEZY ZASTĘPCZEJ W MIEŚCIE TARNOWIE.				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2018
1.	Objęcie kompleksowym specjalistycznym wsparciem funkcjonujące rodzinne formy pieczy zastępczej.	1.Tworzenie struktur wspierających rodziny zastępcze (zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej).	liczba zatrudnionych koordynatorów	6
		2.Organizowanie specjalistycznych szkoleń i warsztatów mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodzin zastępczych.	liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów oraz liczba osób biorących w nich udział	10 szkoleń i warsztatów, w których uczestniczyło 83 osoby
		3.Udzielenie wsparcia dzieciom i osobom sprawującym pieczę zastępczą poprzez prowadzenie grup wsparcia oraz pomoc i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, prawne).	liczba grup wsparcia	10 grup
			liczba udzielonych porad i konsultacji	253 porady
		4.Zapewnienie zawodowym rodzinom zastępczym możliwości skorzystania z czasowego nie sprawowania opieki nad dzieckiem.	liczba rodzin pomocowych oraz liczba dzieci którym zapewniono w nich opiekę	2 rodziny 2 dzieci
5.wypłata rodzinom zastępczym przysługujących świadczeń.	liczba wypłaconych świadczeń	2589		
2.	Pozyskanie i nabór kandydatów	1.Promocja idei rodzicielstwa	liczba podjętych inicjatyw	15

	na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe.	zastępczego w celu pozyskania kandydatów na rodziny niezawodowe i zawodowe, poprzez prowadzenie kampanii społecznych i współpracę z instytucjami.		
		2.Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej.	liczba osób objętych kwalifikacją	17 osób
		3.Kwalifikowanie i opiniowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	10 osób
			liczba wydanych opinii	8 opinii
		4.Organizacja szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	liczba osób przeszkolonych	7 osób
CEL SZCZEGÓŁOWY 2 : Zapewnienie dzieciom instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach działających na terenie Miasta Tarnowa placówek opiekuńczo-wychowawczych.				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2018
1.	Utrzymanie poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej	1.Tworzenie optymalnych warunków wychowawczych i opiekuńczych umożliwiających prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny dzieci i młodzieży przebywających w placówkach.	liczba dzieci przebywających w placówkach	85
		2.Przygotowanie wychowanków do samodzielności oraz do procesu usamodzielnienia i ich wsparcie.	liczba osób objętych wsparciem w tworzeniu indywidualnego programu usamodzielnienia	2

		3.Prowadzenie pracy z rodzicami biologicznymi dzieci przebywającymi w placówce w celu minimalizowania czasu pobytu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	liczba powrotów dzieci do rodzin biologicznych	14
			liczba udzielonych porad rodzicom biologicznym dzieci	380
		4.Stałe monitorowanie i podejmowanie inicjatyw w celu utrzymania standardów przez placówki.	liczba planów pomocy dziecku	85
CEL SZCZEGÓŁOWY 3:				
Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek o których mowa w art. 88 ust. 1 Ustawie o pomocy społecznej.				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2018
1.	Wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.	1.Wsparcie w opracowaniu programów usamodzielnienia.	liczba udzielonych porad dotyczących przygotowania indywidualnych programów usamodzielnienia	15
		2.Udzielanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz pomocy na zagospodarowanie.	liczba wydanych decyzji	52
		3.Świadczenie pracy socjalnej i wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	liczba osób usamodzielnianych objętych pracą socjalną	52
		4.Wsparcie w zapewnieniu odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób opuszczających pieczę.	liczba wniosków o mieszkanie chronione, mieszkanie z zasobów gminy	2
		5.Pomoc i motywowanie do	liczba udzielonych porad	52

		aktywnego poszukiwania pracy, pomoc w zakresie przygotowania wychowanków do wejścia na rynek pracy		
		6.Objęcie wychowanków pieczy zastępczej pomocą specjalistów: psycholog, prawnik.	liczba udzielonych porad	0
CEL SZCZEGÓŁOWY 4 :				
<i>Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.</i>				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2018
1.	1. Współpraca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z służbą kuratorską, sądem rodzinnym, pracownikiem socjalnym i asystentem rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.	1.Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej	liczba sporządzonych opinii	192
	2. Współpraca koordynatora placówki i wychowawcy z pedagogiem, psychologiem, asystentem rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	2.Dokonywanie oceny sytuacji małoletnich dzieci przebywających w placówce opiekuńczo- wychowawczej	liczba sporządzonych opinii	126

Źródło: Opracowanie własne

Analizując powyższe dane zaobserwowano, iż *Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2018 – 2020* przyczynił się do socjalizacji dzieci i młodzieży oraz przygotowania ich do samodzielności.

12. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje zadania określone w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2016-2020”.

W 2018 r. odbyło się **4** spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Do Przewodniczącej Zespołu wpłynęło łącznie **278** Niebieskich Kart, w tym:

- „Niebieskie Karty” założone przez pracowników socjalnych – **33**,
- „Niebieskie Karty” założone przez inne instytucje – **245**

W 2018 r. procedurą „Niebieskie Karty” objętych było **318** rodzin, przy czym w jednej rodzinie niejednokrotnie założono kilka Niebieskich Kart.

W ramach prowadzonej procedury „*Niebieskie Karty*” odbyło się **909** spotkań grup roboczych, których rolą było podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania problemu przemocy w rodzinie.

Analizując dane za 2017 rok i 2018 rok, zauważalny jest spadek liczby założonych „Niebieskich Kart” z 307 w 2017 rok do 278 w 2018 roku. Z uwagi na powyższe zmniejszyła się również liczba powołanych grup roboczych odpowiednio: z 1029 w 2017 roku do 909 w 2018 roku.

Można zatem wnioskować, iż pozytywnym efektem podejmowanych na terenie miasta interdyscyplinarnych działań edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jest zmniejszająca się liczba rodzin uwikłanych w przemoc.

Inne działania podejmowane w ramach przeciwdziałania przemocy

W 2018 roku już po raz siódmy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie zorganizował w naszym mieście Kampanię społeczną pn. „Biała Wstążka” Akcja miała miejsce w dniach od 26 do 30 listopada 2018 r. Motywem przewodnim Kampanii była osoba niepełnosprawna doświadczająca przemocy ze strony najbliższych, a hasłem akcji słowa z Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka „*Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi w swej godności i w swoich prawach*” W ramach VII edycji Kampanii zorganizowano m.in.:

- dyżur prawnika, psychologa oraz pedagoga/specjalisty psychoterapii i uzależnień MOPS,
- wręczenie kobietom białych róż oraz ulotek informacyjnych przez przedstawicieli Policji, uczniów Zespołu Szkół Niepublicznych w Tarnowie, ul. Mościckiego 27 i pracowników MOPS,
- zajęcia profilaktyczne prowadzone przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie odbyło się **4** spotkania w **4** szkołach na terenie miasta Tarnowa, łącznie w zajęciach udział wzięło **340** uczniów,

- zajęcia profilaktyczne prowadzone przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Warsztatów Terapii Zajęciowej odbyło się 4 spotkania, łącznie w zajęciach udział wzięło 42 uczniów,
- kolportaż ulotek skierowanych do osób stosujących przemoc, zachęcających je do pracy nad sobą,
- turniej piłki siatkowej pod hasłem „Sport przeciw przemocy”,
- zawody pływackie przeprowadzone wśród członków Zrzeszenia Sportowego Niepełnosprawnych START na pływalni w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej,
- wernisaż prac plastycznych w Punkcie Interwencji Społecznej „LawenLove” przy ul. Piekarskiej 4, przygotowanych w ramach konkursu pn. „*Jestem pełen mocy bo żyję w rodzinie bez przemocy*” przez uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- szkolenie dla specjalistów zajmujących się procedurą „Niebieskie Karty”,
- publikację informacji na temat Kampanii w prasie lokalnej oraz w telewizji regionalnej,
- rozwieszenie w Komunikacji Miejskiej plakatów informacyjnych o prowadzonych działaniach w ramach Kampanii,
- konferencję podsumowującą Kampanię pn. „*Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi w swej godności i w swoich prawach*” w której wzięło udział 92 osób.
- publikację informacji na temat Kampanii w prasie lokalnej oraz w telewizji regionalnej, rozwieszenie w komunikacji miejskiej plakatów informujących o prowadzonych działaniach.

Organizatorem Kampanii „Biała Wstążka” był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w partnerstwie z Tarnowskim Zrzeszeniem Sportowym Niepełnosprawnych START, Tarnowskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Komendą Miejską Policji, Tarnowskim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym, Stowarzyszeniem Rzeczników Konsumentów, Punktem Integracji Społecznej „LawenLove”, - prowadzonym przez Fundację Społeczną „Progres”, Warsztaty Terapii Zajęciowej przy ul. Klikowskiej 109 i Stowarzyszenie „Bądźmy Razem” - Fundacją RuzSię!, Centrum Psychoedukacji i Pomocy Psychologicznej ARKA, Fundacją „IWO” Ośrodkiem Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem.

13. REALIZOWANE PRZEZ MOPS FORMY WSPARCIA POZAMATERIALNEGO WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI

Na pomoc niematerialną, świadczoną przez MOPS składały się:

- praca socjalna,
- kontrakt socjalny,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- pozostałe pozamaterialne formy wsparcia.

Praca socjalna

Jednym z obowiązkowych zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej, jest prowadzenie pracy socjalnej – działalności zawodowej, mającej na celu niesienie pomocy osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna, jest głównym narzędziem pozamaterialnego wsparcia klientów pomocy społecznej.

W 2018 r. wsparciem w ramach pracy socjalnej zostało objętych **3.191** rodzin – **6.344** osób w rodzinach.

Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej prowadzone były przede wszystkim w następujących obszarach:

- zapewnienie/uzyskanie niezbędnych środków materialnych,
- zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- przeciwdziałanie problemowi bezrobocia,
- poprawa stanu zdrowia,
- zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
- wykorzystanie uprawnień osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży,
- poprawa funkcjonowania: rodziny, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu, osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością,
- poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej,
- monitorowania rodzin po zamknięciu procedury „Niebieskie Karty”,
- motywowania do prowadzenia zdrowego stylu życia wolnego od nałogów oraz podjęcia działań zmierzających do wyjścia z nałogu,

współpracy z Policją, oświatą, jednostkami służb medycznych, kuratorami, sądami.

Kontrakt socjalny

Realizacja ustaleń zawartych w kontraktach socjalnych przyczyniła się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i prawidłowego pełnienia ról społecznych. W 2018 r. zawarto:

- **330** kontraktów, w ramach działań realizowanych przez pracowników socjalnych Działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej.

Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa

Wśród pozostałych form wsparcia pozamaterialnego, wymienić należy poradnictwo specjalistyczne i interwencję kryzysową. W ramach poradnictwa specjalistycznego czy interwencji kryzysowej na uwagę zasługują:

- wsparcie rodzin niepełnych i wielodzietnych, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez szeroko dostępną informację, poradnictwo specjalistyczne w sytuacji zdarzeń losowych,

- doradztwo i terapia świadczona przez pracowników socjalnych, psychologa, pedagoga, prawnika - zarówno na terenie Ośrodka jak i w środowisku zamieszkania potrzebujących tej formy pomocy rodzin,
- przeciwdziałanie bezrobociu wśród wnioskodawców MOPS, poprzez szeroko pojęte działania informacyjno - doradcze, upowszechnianie ofert pracy, informowanie o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach,
- pomoc rodzinom zagrożonym różnymi rodzajami patologii społecznej i przestępczości,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i rodzin w kryzysie,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i psychoedukacja dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- stałe informowanie o prawach i uprawnieniach oraz organizacjach świadczących pomoc dla rodzin korzystających z pomocy, w tym dla rodzin zagrożonych patologią społeczną,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia pedagogicznego dla rodziców w celu rozpoznawania indywidualnych problemów i potrzeb ich dzieci oraz dostarczanie wiedzy rodzicom na temat procesu wychowawczego dzieci,
- informowanie o Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej
- informowanie o możliwości skorzystania z pomocy Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Tarnowie,
- zapewnienie pomocy i wsparcia klientom Ośrodka w szczególności w ramach grup wsparcia,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń wewnętrznych dla osób korzystających ze wsparcia Ośrodka,
- prowadzenie konsultacji i terapii w obszarze uzależnienia od alkoholu (zatrudniony pedagog jest certyfikowanym terapeutą uzależnień),
- opracowywanie scenariuszy i prowadzenie warsztatów wewnętrznych dla osób i rodzin korzystających ze wsparcia MOPS,
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,
- przeprowadzanie badań pedagogicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Pozostałe pozamaterialne formy wsparcia

Ważnym elementem codziennej pracy pracowników socjalnych, jest współpraca z szeroko rozumianym środowiskiem lokalnym (m.in. osoby prywatne, szkoły, organizacje pozarządowe), na rzecz osób pozostających w bardzo trudnych sytuacjach socjalno-bytowych. W 2018 roku w ramach tejże współpracy pracownicy socjalni pośredniczyli w przekazaniu: odzieży, obuwia, odzieży dziecięcej, obuwia dziecięcego, zabawek, akcesoriów sportowych, artykułów papierniczych i przyborów szkolnych, mebli, wersalki, sofy, pralki, lodówki, kuchenki, artykułów żywnościowych, środków czystości, środków higienicznych i do pielęgnacji najmłodszych. Łącznie w 2018 roku dzięki „ludzkiej życzliwości” i wrażliwości dodatkową pomoc otrzymało 36 rodzin. Nadmienić należy również, iż dzięki współpracy z Teatrem im. Ludwika Solskiego w Tarnowie w 2018 roku **54** dzieci wraz z opiekunami mogło obejrzeć spektakle pn.: „Pan Kleks” i „Mister Kleks”.

14. POZOSTAŁE DZIAŁANIA OŚRODKA NA RZECZ MIESZKAŃCÓW MIASTA

MOPS realizował również poniżej wymienione działania w tym: współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, środków budżetu państwa oraz środków z Państwowego Funduszu Pracy.

„Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w 2018 roku realizował Projekt pn. „*Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy.*” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020, 9 Oś Priorytetowa, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.1. - realizowany był od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2018 r.

Celem głównym projektu była aktywizacja społeczna i zawodowa **300 osób** zamieszkałych na terenie miasta Tarnowa. Projekt poprzez poprawę oraz wzmocnienie szans na zatrudnienie uczestników projektu, przyczynił się do ich aktywnego włączenia w życie społeczno-zawodowe. Grupą docelową projektu były w szczególności osoby bezrobotne/nieaktywne zawodowo, osoby niepełnosprawne, osoby, które cechowała bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz osoby bezdomne.

Formy wsparcia przewidziane do realizacji dostosowane były do indywidualnych potrzeb uczestników rozeznaczonych podczas indywidualnej diagnozy realizowanej przez psychologów i doradców zawodowych oraz pracowników socjalnych.

W 2018 r. podpisano **47** kontraktów socjalnych oraz **siedemdziesiąt pięć** osób, **38** które podpisały kontrakty socjalne w 2018 roku i oraz **37** które podpisały kontrakty socjalne w 2017 roku), przeszło diagnozę społeczno-zawodową w ramach działań podjętych

przez pracowników socjalnych zatrudnionych do realizacji projektu. Ponadto opracowano **75** indywidualnych ścieżek reintegracji społeczno-zawodowej. W ramach projektu został zrealizowany „Program Aktywizacja i Integracja” - w trakcie, którego przeprowadzono poradnictwo z psychologiem oraz prace społecznie użyteczne. Psycholog prowadził indywidualne poradnictwo dla uczestników projektu oraz indywidualne formy wsparcia (indywidualny trening kompetencji rodzicielskich - psychoedukacja, indywidualny trening motywacji do działania, indywidualny trening radzenia sobie ze stresem, indywidualny trening skutecznej komunikacji, indywidualne wsparcie rozwoju osobistego, indywidualny trening relaksacji), a także grupowe formy wsparcia (trening/warsztaty radzenia sobie ze stresem, trening motywacji do działania, trening radzenia sobie z gniewem). Ponadto zrealizowany został trening kompetencji społecznych, trening kompetencji rodzicielskich, trening konstruktywnego rozładowywania emocji, indywidualny coaching psychologiczny, indywidualna psychoterapia, zabiegi rehabilitacyjne dla uczestników projektu, kurs prawo jazdy kat. B oraz zrealizowane zostały staże zawodowe. Dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami ze spektrum autyzmu - uczestników projektu - zorganizowane zostały następujące formy wsparcia jak: grupowe zajęcia, tj.: zajęcia sensoryczno-plastyczne, trening umiejętności społecznych, hipoterapia, terapia EEG Biofeedback, zajęcia rehabilitacyjne na krytej pływalni oraz indywidualne zajęcia takie jak: integracja sensoryczna, muzykoterapia, terapia behawioralna, spotkanie z psychologiem, zajęcia dogoterapii. Część osób, które zawarły kontrakt w 2016, 2017 r. i 2018 r, kontynuują jego realizację w 2019 r. w związku z faktem, iż zmieniony został termin realizacji projektu od 1.04.2016 r. do 31.03.2019 r.

Całkowita wartość projektu: **3.145.784 zł**, w tym kwota dofinansowania **2.673.917 zł**.

„Nowa kamienica – aktywna dzielnica”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2017 r. otrzymał dotację na realizację projektu: „*Nowa kamienica – aktywna dzielnica*”. Dotacje otrzymano w wyniku naboru wniosków na dofinansowanie projektów w ramach Poddziałania 9.2.1. Usługi społeczne i zdrowotne w regionie Typ projektu: C. wsparcie dla tworzenia i/lub działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Projekt przewidziany jest do realizacji w okresie od 1.07.2018 – 31.08.2020 roku.

Całkowita wartość projektu na okres od 1.07.2018 do 31.08.2020 r.: **618.965 zł**, w tym kwota dofinansowania **565.709 zł** (tym środki UE – 526.120zł, środki pochodzące z budżetu państwa – 39.589 zł), środki własne **53.256 zł**.

W roku 2018 koszt utrzymania i funkcjonowania Placówki wyniósł **88.196 zł**, w tym: 1.617 zł to środki własne, 6.059 zł to kwota dotacji z budżetu państwa, natomiast kwota w wysokości 80.520 zł to dotacja z UE.

Celem projektu była poprawa jakości funkcjonowania dzieci w miejscu zamieszkania, zwiększenie zakresu wsparcia poprzez wprowadzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz integracja społeczna.

Projekt skierowany był do dzieci i młodzieży do 18 roku życia oraz ich rodzin, zamieszkujących teren przy ul. Spytki z Melsztyna w Tarnowie oraz terenów przyległych.

Projekt swoim działaniem obejmował dzieci i młodzież oraz ich rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym w związku z zamieszkiwaniem obszaru zdegradowanego.

Realizacja Projektu od 2018 roku odbywała się poprzez prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności” w Tarnowie działającej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie.

Placówka ma charakter opiekuńczo – podwórkowy, przeznaczona jest dla **15** dzieci.

Na zajęcia w 2018 r. uczęszczało łącznie **17** dzieci, które w ramach działalności Placówki korzystały z pomocy w formie zajęć wychowawczo-edukacyjnych, mających na celu zminimalizowanie deficytów szkolnych oraz nabycie umiejętności prawidłowego funkcjonowania w środowisku. Ponadto uczestnicy mieli możliwość uczestniczenia w imprezach okolicznościowych i integracyjnych (takich jak piknik rodzinny, wyjścia do kina itp.). Uczestnicy Projektu objęci zostali również wsparciem psychologa, który przygotował indywidualne diagnozy, stanowiące podstawę stworzenia indywidualnych planów wsparcia uczestników Placówki, co pozwoliło na ukierunkowanie udzielanego wsparcia na konkretne potrzeby uczestników oraz ich rodzin.

Zadania realizowane w ramach działalności Placówki pozwalały na wzmocnienie poczucia własnej wartości wśród uczestników, dawały poczucie przynależności do grupy, motywowały do podejmowania działań na rzecz poprawy sytuacji szkolnej uczestników a także wzmacniały pozycję rodzica jako autorytetu. Ważnym aspektem funkcjonowania Placówki było wspólne dążenie do prawidłowego rozwoju społecznego, emocjonalnego oraz intelektualnego dzieci a także wsparcie rodzin, które na co dzień borykały się z wieloma trudnościami powodującymi dysfunkcje w rodzinie.

„Wsparcie asystenta rodziny”

Dla rodzin z terenu miasta Tarnowa przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, organizuje pomoc w formie wsparcia asystenta rodziny. MOPS w 2018 r. zatrudnił **7 (w tym 1 z ustawy „Za Życiem”)** asystentów rodziny. Koszty wynagrodzenia asystentów rodziny zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę zostały dofinansowane ze środków otrzymanych od Wojewody Małopolskiego w ramach „*Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018*”, ogłoszonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Praca asystentów polegała na wspieraniu rodzin poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym, np. w zakresie prawidłowego wychowywania i opieki nad dzieckiem czy gospodarowania budżetem. W 2018 r. na wniosek pracownika socjalnego, asystenci rodziny współpracowali z **107** rodzinami (w tym jedenastoma rodzinami zobowiązanymi przez Sąd do pracy z asystentem), w których wychowywało się **240** dzieci. Sześciu zatrudnionych asystentów monitorowało sytuację **48** rodzin po zakończeniu z nimi współpracy. MOPS dla rodzin współpracujących z asystentem rodziny, w szczególności rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz rodziców przeżywających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, prowadził projekt socjalny „Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”.

Dzięki podjęciu współpracy przez rodziny z asystentem rodziny nastąpiła częściowa poprawa funkcjonowania rodzin lub utrzymanie na tym samym poziomie, głównie w zakresach kompetencji rodzicielskich, umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego czy umiejętności społecznego funkcjonowania.

Praca z rodziną była prowadzona także w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego);
- 2) terapii psychologicznej;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych (przyznawanych w oparciu o zapisy ustawy o pomocy społecznej);
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, w ramach „Grupy wsparcia dla rodziców”;
- 6) organizowanie dla osób zajęć edukacyjnych w ramach:
 - Warsztatów edukacyjnych dla rodziców „Wychowanie bez klapsa”,
 - „Treningu budżetowego”,
 - „Używki w ciąży – Fakty i mity”.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną i jej poszczególnymi członkami. W celu osiągnięcia poprawy sytuacji rodziny bardzo ważne jest, aby wspieranie rodziny prowadzone było za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz możliwości wsparcia zewnętrznego.

Dzięki podjęciu współpracy przez rodziny z asystentem rodziny nastąpiła częściowa poprawa funkcjonowania rodzin lub utrzymanie na tym samym poziomie, głównie w zakresach kompetencji rodzicielskich, umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego czy umiejętności społecznego funkcjonowania.

Dodatkowo Ośrodek podejmuje nadal działania w kierunku pozyskania rodzin wspierających.

Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne, jako forma aktywizacji osób bezrobotnych, weszły w życie 1 listopada 2005 roku, wraz z nowelizacją ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.)

Prace społecznie użyteczne stwarzały warunki powrotu na rynek pracy osobom bezrobotnym, korzystającym z uwagi na trudną sytuację materialną ze świadczeń z pomocy społecznej.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zakres wykonywania prac społecznie użytecznych jest Rozporządzenie Ministra gospodarki i Pracy z dnia 21 grudnia 2017 roku w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych (Dz.U. 2017 poz. 2447).

Prace społecznie użyteczne realizowane we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie miały na celu aktywizację oraz zmotywowanie osób bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia.

W 2018 r. przedmiotowe prace realizowane były przez klientów naszego Ośrodka w ramach dwóch poddziałań:

- wsparcia i uzupełnienia usług opiekuńczych (PSU) świadczonych przez opiekunki środowiskowe na rzecz klientów naszego Ośrodka, (**43** osoby skierowane),
- w ramach Programu Aktywizacja i Integracja (PSU-PAI) realizowanego przez Miejski Ośrodek w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie w ramach projektu pn. „Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, (**15** osób skierowanych). Łącznie skierowanych do wykonywania przedmiotowych prac na rzecz naszego Ośrodka i jego klientów było **58** osób. W ramach przedmiotowych prac wsparciem objęto **36** środowisk, w tym **9** w ramach PSU-PAI. **Jedna** osoba wykonywała prace w charakterze pracownika gospodarczego, a **jedna** została skierowana jako opiekun osoby zależnej w ramach realizacji zapisów Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Łącznie skierowanych do wykonywania przedmiotowych prac na rzecz naszego Ośrodka i jego klientów było **58** osób.

Prace społecznie użyteczne – koszty

<i>Prace społecznie użyteczne</i>	<i>Wypłacone świadczenia</i>	<i>Środki Funduszu Pracy 60%</i>	<i>Środki Miasta 40%</i>
PSU	76.233	45.740	30.493
PAI PSU	4.403	2.642	1.761
Łącznie	80.636	48.382	32.254

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa tabela uwzględnia świadczenia wypłacone w styczniu 2018 r. osobom które nie pobrały tych świadczeń w roku 2017 oraz świadczenia należne za grudzień 2018 r., które wypłacone zostały w styczniu 2019 r.

Jak wynika z bieżącej obserwacji każdy rok przynosi zwiększone zapotrzebowania na opiekunki domowe kierowane w środowiska objęte pomocą naszego Ośrodka w ramach przedmiotowych prac. W minionym roku zauważyć można także narastającą tendencję braku zainteresowania wykonywaniem prac społecznie użytecznych przez Klientów MOPS w Tarnowie co wiązać można z potencjalnie alternatywnymi źródłami dochodów uzyskiwanymi przez Klientów Ośrodka o czym nie informują pracowników socjalnych. Potencjalne ograniczenie wsparcia ze strony Ośrodka nie jest tu czynnikiem motywującym. Nie bez znaczenia jest tu także fakt niskiego poziomu bezrobocia na terenie miasta (około 5%) oraz struktura profili ustalanych dla osób bezrobotnych figurujących w ewidencji PUP w Tarnowie.

W roku 2018 mieliśmy także do czynienia ze znacznym spadkiem wsparcia prac społecznie użytecznych środkami z Funduszu Pracy, który pokrywa 60 % wypłacanych świadczeń.

Główną korzyścią dla gminy z wdrożenia i rozwijania prac społecznie użytecznych jest przede wszystkim wykonywanie tych prac na rzecz społeczności lokalnej. Prowadzone działania, wpływają na aktywizację osób bezrobotnych co było także zamiarem ustawodawcy oraz wzmacniają i wspierają osoby starsze i niepełnosprawne, tym samym zmniejszając potencjalne koszty pobytu tych osób w domach pomocy społecznej.

Grupa terapeutyczna „pokonaj depresję” z wykorzystaniem technik terapeutycznych terapii poznawczo-behawioralnej

W 2018 roku dla osób z zaburzeniami psychicznymi adresowany był projekt pn. Grupa terapeutyczna „pokonaj depresję”, z wykorzystaniem technik terapeutycznych terapii poznawczo-behawioralnej. Projekt oddziaływań psychologicznych był adresowany do osób chorych na depresję, znajdujących się w kryzysie psychologicznym czy cierpiących na inne zaburzenia natury psychicznej oraz dla osób z problemami, które chciały poznać techniki radzenia sobie z nimi. Udział w wymienionej grupie miał pomóc osobom w pokonaniu depresyjnych myśli, wyrównaniu nastroju oraz zwiększeniu poziomu aktywności. Depresja stanowi kombinację różnych myśli, uczuć, zachowań i doświadczeń. Fachowa diagnoza o nazwie „duże zaburzenia depresyjne” pozwalała stwierdzić, że u pacjenta występował obniżony nastrój i obniżona aktywność przez co najmniej 2 tygodnie i pojawiły się m.in. takie objawy jak poczucie bezwartościowości, poczucie winy, trudności z koncentracją, podejmowaniem decyzji, bezsenność lub hipersomnia (nadmierna senność), utrata lub wzrost wagi czy myśli samobójcze. Celem głównym projektu było znalezienie racjonalnych zrównoważonych myśli dotyczących siebie, otaczającej rzeczywistości, przyszłości, psychoedukacja osób z zaburzeniami depresyjnymi w zakresie możliwości poradzenia sobie z negatywnymi myślami i nastrojem oraz motywacją do działania. W 2018 roku spotkania prowadzone były przez psychologa z Ośrodka i odbywały się w budynku przy ul. Granicznej 8a.

Odbyło się **8** spotkań trwających po 90 minut. Do grupy zakwalifikowano **7** osób. Ze względu na brak spełnienia warunków (jedna dopuszczalna nieobecność), żaden z uczestników nie otrzymał zaświadczenia o ukończeniu grupy terapeutycznej.

Mieszkania chronione wspierane

Mieszkanie chronione wspierane jest alternatywą dla instytucjonalnych form pomocy. Przeznaczone dla **5** niepełnosprawnych intelektualnie kobiet. Prawo do pobytu w mieszkaniu chronionym mają osoby, które ze względu na niepełnosprawność intelektualną potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające - pod opieką specjalistów (opiekun, terapeuta, psycholog oraz pracownik socjalny) - do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Pobyt w mieszkaniu chronionym ma charakter odpłatny.

Koszt zadania finansowany przez Gminę Miasta Tarnowa wyniósł **65.000 zł**. Mieszkanie zlokalizowane przy ul. Mościckiego 78/6, prowadzi wyłonię w drodze

otwartego konkursu ofert - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną PSONI – Koło w Tarnowie. Kolejne mieszkanie chronione dla 3 mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie, zlokalizowane przy ul. Mościckiego 76/3, prowadzi również wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną PSONI – Koło w Tarnowie. Koszt zadania poniesiony przez Gminę Miasta Tarnowa wyniósł **63.000 zł**.

Mieszkania chronione wpierane zaspakają na rynku potrzebę wsparcia, szczególnie osób niepełnosprawnych intelektualnie, które pod nadzorem specjalistów mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku. Dzięki wsparciu nabierają nowych umiejętności, budują poczucie własnej wartości, zaspakają potrzebę przynależności i mają poczucie, że są potrzebni innym.

Mieszkania chronione treningowe

Mieszkanie chronione, jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające, do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego i w zależności od celu udzielania wsparcia prowadzone jest jako mieszkanie chronione treningowe lub mieszkanie chronione wspierane.

W mieszkaniu chronionym treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia

Mieszkanie prowadzone jest przez wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną PSONI – Koło w Tarnowie. Zlokalizowane jest przy ul. Pszennej 5/9.

Realizacja zadania finansowana jest z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, która udzieliła na ten cel dotacji w kwocie **42.000 zł**. W 2017 r. z możliwości zamieszkania w mieszkaniu chronionym skorzystało łącznie 3 usamodzielniane osoby: 3 wychowanków Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej. Decyzje o skierowaniu do mieszkania chronionego, zostały wydane po dokonaniu uzgodnień, obejmujących m. in. cel i okres pobytu, rodzaj i zakres świadczonych usług oraz zasad ich świadczenia.

W całym 2018 r w mieszkaniu chronionym przebywało łącznie 4 osoby. Realizacja zadania nadal była finansowana z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, która również w ubiegłym roku udzieliła na ten cel dotację w kwocie **42.000 zł**.

Organizowane i współorganizowane imprezy i uroczystości oraz akcje

Wśród organizowanych i współorganizowanych w minionym roku imprez, uroczystości oraz akcji wymienić należy:

- VI tarnowski Opłatek Maltański - 12 grudnia 2018 r. Udział w spotkaniu wzięło 100 osób, wśród których obecne były także osoby samotne powyżej 60 roku życia. Organizatorem był Związek Polskich Kawalerów Maltańskich oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

w Tarnowie, którym wsparcia udzieliли również liczni darczyńcy. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął Biskup Tarnowski - Andrzej Jeż, Prezydent Związku Polskich Kawalerów Maltańskich Jerzy Baehr oraz Roman Ciepiela Prezydent Miasta Tarnowa.

- V tarnowskie obchody Europejskiego Tygodnia Autyzmu,
- Corocznie organizowana „Akcja zima”,
- Małopolskie Dni Osób Niepełnosprawnych,
- VII edycja Kampanii „Biała Wstążka”.

15. REALIZOWANE PROJEKTY SOCJALNE

Wśród projektów socjalnych realizowanych przez pracowników Ośrodka w minionym roku na szczególną uwagę zasługują:

Projekty socjalne Działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej

<i>Nazwa projektu</i>	<i>Grupa docelowa</i>	<i>Działania</i>	<i>Źródło finansowania</i>	<i>Koszt projektu (zł)</i>	<i>Termin realizacji</i>
„Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”	Rodziny z małoletnimi dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Objęcie wsparciem asystenta rodziny 61 rodzin w ramach projektu socjalnego	Środki zewnętrzne - koszty wynagrodzenia asystentów rodziny zostały dofinansowane ze środków otrzymanych od Wojewody Małopolskiego w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”, ogłoszonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.	285.430 w tym: Budżet GMT - 163.479 Środki zewnętrzne - 121.951 (w tym dotacja MUW 87.528 i dotacja z Funduszu Pracy 34.423	2018 r. - realizacja ciągła

			Budżet Gminy Miasta Tarnowa		
Warsztaty edukacyjne dla rodziców „Wychowanie bez klapsa”	Rodzice-klienci MOPS w Tarnowie niewydolni wychowawczo, zagrożeni problemem przemocy w rodzinie, zainteresowani tematem wychowywania bez użycia przemocy	W 2018 roku odbyły się 3 cykle warsztatów, obejmujące 7 dwugodzinnych spotkań	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	1.716	2018 r.
„Trening budżetowy”	Klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie	W 2018 roku odbyły się 2 cykle zajęć, obejmujące 4 dwugodzinne spotkania	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	618	2018 r.
„Grupa wsparcia dla rodziców”	Rodzice-klienci MOPS w Tarnowie, zainteresowani wprowadzeniem zmian w swoich relacjach z dziećmi	W 2018 roku odbyło się 14 spotkań grupy wsparcia dla rodziców. Spotkania trwały po 2 godziny i zazwyczaj odbywały się w odstępach	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	1.081	2018 r.

		dwutygodniowych			
„Używki w ciąży – Fakty i mity”	Kobiety planujące zajście w ciążę lub będące w ciąży, ich partnerzy oraz osoby z ich bliskiego otoczenia	W 2018 roku w ramach realizacji projektu odbyły się dwa spotkania z wyznaczonych pięciu spotkań w 1 cyklu szkoleniowym. Projekt nie został zrealizowany ze względu na nieobecność uczestników na zajęciach	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	77	2018 r.
„Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie”	Mieszkańcy miasta Tarnowa. Osoby zdiagnozowane jako doświadczające przemocy w rodzinie	W 2018 roku odbyło się łącznie 13 spotkań grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	1.004	2018 r.
„Grupa psychoedukacyjna dla osób stosujących przemoc w rodzinie”.	Mieszkańcy miasta Tarnowa. Osoby zdiagnozowane jako stosujące przemoc w rodzinie	W 2018 roku odbyło się łącznie 9 spotkań grupy psychoedukacyjnej dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	695	2018 r.

<p>Grupa terapeutyczna „Pokonaj depresję” z wykorzystaniem technik terapeutycznych terapii poznawczo-behawioralnej</p>	<p>Osoby cierpiące na depresję, dystymię, a także na inne zaburzenia psychiczne zmagające się z obniżonym nastrojem i negatywnymi myślami oraz osoby znajdujące się w kryzysie psychologicznym zamieszkujące miasto Tarnów</p>	<p>W 2018 roku odbyło się 8 spotkań grupy terapeutycznej.</p> <p>W spotkaniach uczestniczyło 7 osób Żadna z nich nie otrzymała zaświadczenia o ukończeniu grupy</p>	<p>Budżet Gminy Miasta Tarnowa</p>	<p>320</p>	<p>2018 r.</p>
<p>„Wiem Więcej pomagam świadomie”</p>	<p>dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym</p>	<p>Zajęcia warsztatowe, jak pomagać osobom niepełnosprawnym, nauka savoir – vivre oraz uwrażliwienie dzieci na potrzeby tych osób.</p> <p>W zajęciach warsztatowych wzięło udział 141 dzieci</p>	<p>Budżet Gminy Miasta Tarnowa</p>	<p>397</p>	<p>11,12 czerwiec 2018 r.</p>

„Monitoring osoby długotrwale bezrobotnej”,	Osoby długotrwale bezrobotne mieszkające na terenie Gminy Miasta Tarnowa, zarejestrowane w PUP, osoby samotne jak i posiadające rodziny	Zawarto 21 kontraktów socjalnych; 7 osób brało udział w spotkaniach z doradcą zawodowym i psychologiem; przeprowadzono 53 rodzinne wywiady środowiskowe	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	4.331	2018 r. – realizacja ciągła
Grupa Wsparcia dla Rodziców dzieci z niepełnosprawnością lub trudnościami adaptacyjnymi „Per Aspera ad Astra”	Rodzice dzieci z niepełnosprawnością, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego, dzieci z trudnościami adaptacyjnymi oraz wymagające wsparcia ogólnorozwojowego	Spotkania grupy mają różny charakter: warsztatowy, spotkań ze specjalistami, pikników itp. Działania dotyczą wielu aspektów funkcjonowania rodziny i dzieci z niepełnosprawnością- część działań opiera się na zwiększeniu posiadanej wiedzy, wymianie doświadczeń,	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	386	2018 r.

		udzieleniu wzajemnego wsparcia, inne wpływają na zwiększenie poczucia sprawczości, siły wewnętrznej, umocnieniu rodziny itp., jeszcze inne rozwijają zainteresowania, pobudzają do samorozwoju			
--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Projekty społeczne Działu ds. Pieczy Zastępczej

W 2018 r. pracownicy działu do spraw pieczy zastępczej zorganizowali następujące projekty na rzecz rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków

<i>Nazwa projektu</i>	<i>Grupa docelowa</i>	<i>Działania</i>	<i>Źródło finansowania</i>	<i>Koszt projektu</i>	<i>Termin realizacji</i>
Uskrzydleni	Młodzież z rodzin zastępczych	Grupa rozwojowa dla młodzieży	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS	13 XI 2017 -09 IV 2018
Uniwersytet rodzicielstwa zastępczego	Rodziny zastępcze	Zajęcia warsztatowe dla rodzin zastępczych	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS	I-XII 2018

„Wielkanoc- kic, kic idą święta”	dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	zajęcia artystyczne, tworzenie wianków wielkanocnych, drewnianych jajek	MOPS Tarnów	352	26.03.2018
„ Mam na imię DZIECKO”	Mieszkańcy miasta Tarnowa	promocja rodzicielstwa zastępczego	MOPS Tarnów	Koszt druku ulotek, plakatów; koszt spotu	IV.2018 r. - IV 2019
„Puzzle miłości „	rodziny zastępcze	obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego na Ranczu Pasja	MOPS Tarnów, +sponsorzy	4.722 koszty projektu +koszty poniesione przez sponsorów	25.06.2018
„Wakacyjne wariacje”	dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży: m.in. wyjścia do kina, na tor kartingowy, na trampoliny, na kręgle	MOPS Tarnów	1.265	VII- VIII 2018
„Halloween! Poczujmy to.”	dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	zajęcia artystyczne przy współpracy uczniów ze szkoły średniej dla dzieci z rodzin zastępczych	MOPS Tarnów	250	29.10.2018
„Wybuchowe andrzejkki”	dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	zabawa andrzejkowa przy	MOPS Tarnów	469	27.11.2018

		współpracy uczniów ze szkoły średniej dla dzieci z rodzin zastępczych			
„Skrzaty z naszej chaty”	dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	zajęcia artystyczne – tworzenie świątecznych skrzatów	MOPS Tarnów	365	17.12.2018
„Świadoma samodzielność”	Młodzież rozpoczynająca proces usamodzielnienia	Warsztaty edukacyjne	MOPS Tarnów	0	21.12.2018

Źródło: Opracowanie własne

Projekty socjalne Działu Pomocy Osobom Starszym i Niepełnosprawnym

<i>Nazwa projektu</i>	<i>Grupa docelowa</i>	<i>Działania</i>	<i>Źródło finansowania</i>	<i>Koszt projektu</i>	<i>Termin realizacji</i>
„Punkt Informacyjny dla Seniorów”	Mieszkańcy Tarnowa w wieku 50+	Udzielanie informacji o sposobach i możliwościach uzyskania wsparcia oraz umożliwienie nabycia nowych kompetencji społecznych	GMT	7.200	Realizowany od 2013 r. do nadal

„Punkt informacyjny dla osób Niepełnosprawnych”	Osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie Miasta Tarnowa	Poszerzanie wiedzy o prawach i uprawnieniach jakie przysługują osobom niepełnosprawnym	GMT	7.200	Realizowany od 2014 r. do nadal
„S.O.S dla życia”	Osoby starsze, niepełnosprawne, mieszkańcy Miasta Tarnowa	Przekazanie osobom samotnym tzw. pudełek życia w celu wzrostu szansy na szybka i skuteczną interwencję służb medycznych	GMT	612	Realizowany od 2014 r. do nadal

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja wymienionych wyżej projektów pozwalała wyposażyć środowiska osób starszych i niepełnosprawnych w niezbędną wiedzę w zakresie praw i uprawnień, jakie przysługują osobom niepełnosprawnym, wiedzę na temat podejmowanych w mieście działań na rzecz seniorów oraz pozwalała minimalizować skutki poczucia osamotnienia. Powodowała wzrost poczucia bezpieczeństwa i przynależności do grupy społecznej.

16. UDZIAŁ MOPS W REALIZACJI PROGRAMÓW LOKALNYCH

Wśród programów lokalnych przyjętych w drodze uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był w minionym roku realizatorem lub współrealizatorem następujących programów:

- Program Wspierania Rodziny dla Miasta Tarnowa na lata 2016 – 2018;
- Program osłonowy „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2016 – 2020;
- Programu Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020;
- Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Tarnowie na lata 2016 – 2020;
- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2018;
- Program współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018;
- Sprawienie pogrzebu osobom zmarłym na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

17. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ

W obliczu dokonujących się dynamicznych zmian w pomocy społecznej, trudno jest do końca przewidzieć i zaplanować przyszłość w instytucjach pomocy społecznej. Tym bardziej, że trwają prace nad kolejnymi zmianami ustawy o pomocy społecznej oraz reorganizacji jednostek pomocy społecznej, poprzez utworzenie CUS – Centrum Usług Społecznych. W minionym roku miały też miejsce liczne modyfikacje ustaw i rozporządzeń wykonawczych, na podstawie których Ośrodek realizuje swoje zadania. Ponadto w skali kraju kontynuowany jest proces tworzenia i rozwijania standardów usług pomocy i integracji społecznej, w ramach projektu systemowego 1.18 „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej, Zadania 2 „Działanie w zakresie wdrożenia standardów pracy socjalnej i funkcjonowanie instytucji pomocy i integracji społecznej”, którego wynikiem będzie wprowadzenie nowego modelu funkcjonowania ośrodków pomocy społecznej.

Mimo to w oparciu o diagnozowane problemy beneficjentów pomocy społecznej i analizę nowelizacji przepisów prawnych, z punktu widzenia potrzeb dotyczących zadań, jakie będą realizowane w 2019 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, celowym wydaje się zwrócenie uwagi na następujące zagadnienia:

W zakresie środków finansowych na realizację zadań i utrzymanie Ośrodka

1. Zabezpieczenie w uchwale budżetowej większych środków własnych od wykonania roku 2018 na następujące zadania:
 - finansowanie kosztów pobytu mieszkańców gminy miasta Tarnów w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów (dla osób z zaburzeniami psychicznymi) w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem i wzrostem kosztów pobytu,
 - rodziny zastępcze,
- Uwagę też zwracają fakty:
- systematycznie zwiększające się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wzrost ich kosztów powoduje, że środki zapisane w planie mogą się okazać niewystarczające,
 - problemy lokalowe i konieczność zabezpieczenia pomieszczeń na zwiększającą się ilość dokumentów archiwalnych,
 - konieczność wypłacenia odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych dla **12** doświadczonych pracowników odchodzących w roku 2019 na emeryturę a w następnym roku **8** pracowników („zmiana pokoleniowa”),
 - trwający ogólnopolski protest pracowników socjalnych.
2. Przewidywane braki środków dotacji na dofinansowanie zadań własnych gminy oraz zadania zlecone. W 2018 roku Małopolski Urząd Wojewódzki szczegółowo monitorował wykonanie wydatków w zakresie przekazywanych dotacji. Bieżące weryfikowanie potrzeb finansowych miasta, przyczyniło się do zabezpieczenia wszystkich braków na realizację zadań własnych.

W zakresie spraw kadrowych

- Pracownicy socjalni –
Przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz przepisy im towarzyszące nakładają na pracowników socjalnych coraz więcej zadań, które ze względu na charakter pracy socjalnej są bardzo czasochłonne. Zatrudnienie pracowników socjalnych posiadających odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia, pracujących w terenie zgodnie z art. 110 ust 11 ustawy o pomocy społecznej, jest nieodzowne aby sprawnie i terminowo realizować zadania. Zwrócenie uwagi na to zagadnienie wynika też z faktu, iż w 2019 roku, **12** pracowników ma prawo do przejścia na świadczenie emerytalne, w tym **7** pracowników realizujących pracę socjalną. Ważną kwestią jest również, podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników.
- Asystenci rodziny -
Wzorem lat ubiegłych, w przypadku ogłoszenia przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej konkursu „Resortowego programu **wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej**”, Ośrodek wystąpi z wnioskiem o dofinansowanie zadania z zakresu koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i asystent rodziny. W 2019 r. otrzymaliśmy dofinansowanie dla **7** asystentów rodziny oraz **6** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

– Staże:

Wzorem lat ubiegłych tutejszy Ośrodek, będzie występował do Powiatowego Urzędu Pracy z wnioskami o przyznanie **15** miejsc stażowych, ze szczególnym uwzględnieniem staży organizowanych w ramach pomocy przy realizacji zadań z zakresu świadczeń wychowawczych i świadczeń rodzinnych.

W zakresie realizacji świadczeń rodzinnych, 500+ i 300+

W związku z coraz większą ilością zadań realizowanych przez Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych niezbędne jest zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej dla działu z miejscem do obsługi Klientów oraz do obróbki znacznej liczby wpływających wniosków w stosunkowo krótkim czasie i ich przechowywania zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych osobowych.

W związku z kontynuacją zadania zleconego w zakresie Programu Rodzina 500+ oraz Programu „Dobry start”, w celu ich sprawnej, prawidłowej i terminowej realizacji z dniem 1 lipca 2019 r. niezbędne będzie okresowe zatrudnienie dodatkowych pracowników oraz uruchomienie dodatkowych punktów przyjęć wniosków, jak również przeprowadzenie kampanii informacyjnej w lokalnych mediach, na stronach internetowych Urzędu Miasta Tarnowa i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W zakresie realizacji zadań na rzecz rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej

W celu poszerzenia oferty pomocowej, która mogłaby efektywnie i długotrwale pomagać rodzinom przeżywającym trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, niezbędne jest zwiększenie liczby szkoleń w formie warsztatowej (np. praca z dzieckiem wykorzystywanym seksualnie, szkolenia z zakresu: pracy w nurcie TSR, porozumienia bez przemocy NVC) i ponowne objęcie asystentów rodziny wsparciem w formie superwizji oraz zatrudnienie psychologa.

W zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych

Na terenie miasta Tarnowa istnieje potrzeba powstania domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych ze względu na rosnącą liczbę osób potrzebujących wsparcia w tym zakresie.

Obserwowana jest również większa potrzeba zapewnienia pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Z tej formy pomocy korzysta coraz więcej osób, a koszt usług w miejscu zamieszkania rośnie ze względu na wzrost płacy minimalnej.

Biorąc pod uwagę wysokość limitu środków PFRON otrzymanego w 2018 r. i ilość wniosków rozpatrzonych negatywnie z powodu wykorzystania tego limitu, należy stwierdzić, iż potrzeby w zakresie zadań rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowanych przez Ośrodek ze środków PFRON były znacznie wyższe niż limit tych środków. Ponieważ Ośrodek (na dzień 15 lutego b.r.) nie otrzymał limitu środków PFRON na 2019 r., a realizuje zadania rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych polegające na dofinansowaniu

wniosków, które przez cały 2019 r. będą składać osoby niepełnosprawne, na dzień dzisiejszy nie jest możliwa prognoza potrzeb na rok bieżący.

W zakresie realizacji zadań na rzecz rodzin zastępczych i wychowanków tych rodzin

Biorąc pod uwagę realizację zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zasadnym jest:

- zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych poprzez prowadzenie akcji promocyjnych;
- tworzenie optymalnych warunków mieszkaniowych i finansowych dla osób pragnących podjąć się pełnienia roli rodzica zastępczego;
- utrzymanie obecnej liczby koordynatorów oraz w miarę potrzeb zwiększenie ilości etatów, celem wspierania i współpracy z rodzinami zastępczymi;
- szkolenia dla kadry specjalistów pracujących z rodzinami zastępczymi;
- zwiększenie liczby miejsc w mieszkaniach chronionych dla usamodzielnianych wychowanków;
- stworzenie odpowiednich warunków mieszkaniowych służących pełnemu usamodzielnieniu młodzieży pochodzącej w placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych;
- współpraca z placówkami medycznymi, celem zabezpieczenia miejsc w specjalistycznym leczeniu dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych na terenie miasta Tarnowa.

Ponadto z punktu widzenia potrzeb realizacji zadania publicznego w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej pod nazwą: „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej” w 2019 r., celowym wydaje się zwrócenie uwagi na dalsze udzielanie pomocy i wsparcia w opiece i wychowaniu dziecka rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez poprawę standardów pracy placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej.

Odnosząc się do kwestii potrzeb pomocy społecznej powinno się jeszcze raz podkreślić i wspomnieć o miejscu instytucji pomocy społecznej we współczesnych realiach – pomoc społeczna nie jest bowiem w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia otoczenia – samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, edukacji, policji, organizacji pozarządowych, itp. Tylko stała i systematyczna współpraca między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej, której ośrodek pomocy społecznej powinien być animatorem w środowisku lokalnym.

18. PODSUMOWANIE

Wsparcie, na rzecz mieszkańców miasta – beneficjentów pomocy społecznej udzielane było, kiedy jednostka lub rodzina nie wykorzystywała własnych uprawnień, zasobów i możliwości, bo ich nie miała lub nie potrafiła w sposób właściwy ich wykorzystać. Poprzedzały ją z reguły świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych, jak również zasiłki rodzinne czy pomoc dla bezrobotnych.

Praca z osobami czy rodzinami, polegała na zaspakajaniu bieżących, podstawowych potrzeb oraz długofalowym działaniu prowadzącym do pozyskania lub odbudowania zasobów własnych (wiedza, umiejętności zawodowe, interpersonalne, kompetencje rodzicielskie, funkcjonowanie społeczne, warunki mieszkaniowe, zdrowotne), poszerzaniu możliwości samodzielnego funkcjonowania i umiejętnego korzystania z uprawnień.

Działania pomocowe miały na celu zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, a w konsekwencji dysfunkcjom społecznym. Zwracano uwagę na rolę prewencji, która nie tylko pozwalała nie dopuszczać do pojawiania się problemów, ale również obniżała koszty udzielania pomocy.

Niebagatelną rolę odgrywały realizowane i współrealizowane projekty socjalne, programy osłonowe, lokalne, jak również te finansowane z funduszy unijnych. Wdrażanie wielu nowatorskich rozwiązań w ramach tzw. dobrych praktyk, wspieranie inicjatyw lokalnych.

Inną ważną i odpowiedzialną grupą realizowanych zadań stanowiły działania interwencyjne, podejmowane w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia oraz bezpieczeństwa osób i ich rodzin lub najbliższego otoczenia. Był to najtrudniejszy obszar pracy, wymagał bowiem podejmowania szybkich i trafnych decyzji oraz działań – często wbrew woli osób wymagających pomocy (chorzy psychicznie, ofiary przemocy).

Trzeba zaznaczyć, iż współczesna pomoc społeczna obejmuje zarówno dotychczas występujące dysfunkcje indywidualne i społeczne, jak i nowe, mało znane lub nieznanne czy też nieujawnione zjawiska jak np. uzależnienia od Internetu, hazardu, zaburzenia odżywiania, choroby psychiczne dzieci i młodzieży, handel ludźmi itp. Formy oferowanych świadczeń muszą więc nadążać za zmieniającą się rzeczywistością społeczną; być adekwatne do potrzeb klientów, efektywne i ekonomiczne. Praca we wszystkich obszarach życia każdego człowieka – niezależnie od wieku, stanu zdrowia, wykształcenia, statusu materialnego, pochodzenia, narodowości, wyznawanej religii itp.; zmaganie się z wszelkimi dysfunkcjami, trudnościami życiowymi, zagrożeniami indywidualnymi i społecznymi wymaga ogromnej, rozległej, specjalistycznej wiedzy, właściwie ukształtowanych postaw życiowych oraz szczególnych umiejętności interpersonalnych osób niosących pomoc.

Pomoc społeczna jest szczególnie wrażliwa na wszelkie zmiany zachodzące w jej otoczeniu, a te - tak naprawdę zweryfikuje życie. Z jednej bowiem strony stanowi koło ratunkowe dla osób i rodzin, które wskutek różnych okoliczności nie są w stanie samodzielnie funkcjonować i wymagają wsparcia, z drugiej zaś strony ośrodek pomocy społecznej – to istotny podmiot lokalnej polityki społecznej, silnie sprzężony z samorządem gminy i jego sytuacją finansową. Na uwagę zasługuje również fakt, że w wyniku dokonujących się zmian polityczno – gospodarczych oraz zmian w przepisach prawnych, zmienia się również

struktura klientów pomocy społecznej, ich oczekiwania i potrzeby - z których wynika, iż pomoc finansowa choć nadal bardzo ważna w sieci usług - nie jest wiodącą formą wsparcia. Ośrodki pomocy społecznej przestały już być utożsamiane jedynie z „kasami wypłacającymi zasiłki”.

Realizacja pomocy (bez względu na formę) adresowana do różnych kategorii klientów, wymaga niejednokrotnie konsultacji i współpracy z wieloma podmiotami. Wiele działań prowadzonych na rzecz społeczności lokalnej, Ośrodek realizował we współpracy z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi, którym leży na sercu dobro mieszkańców miasta. Na terenie Tarnowa działa bowiem wiele podmiotów, które w swoich statutach mają zapisaną działalność pomocową. Dzięki kontynuacji i poszerzaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi oraz sumiennej i profesjonalnej pracy pracowników Ośrodka, na rzecz rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych, mieszkańców tarnowskiej społeczności lokalnej, możliwe było objęcie wszechstronnym wsparciem wszystkich potrzebujących wsparcia społecznego tarnowian.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że realizacja zadań statutowych i ponadstandardowych z obszaru szeroko pojętej polityki społecznej, jest niezwykle pracochłonna i czasochłonna, ze względu na bardzo zbiurokratyzowany system przyznawania pomocy (obszerne druki, duża ilość dokumentów, konieczność wielokrotnej weryfikacji wywiadów, częste zmiany przepisów wykonawczych).

Najcenniejsze jednak i najbardziej pożądane jest bezpośrednie zaangażowanie się pracowników Ośrodka i partnerów zewnętrznych w realizację powierzonych zadań. Rodziny i osoby korzystające z pomocy społecznej oczekują jednak nie tylko profesjonalizmu i dużego zaangażowania ze strony pracowników Ośrodka, ale także znacznych nakładów finansowych na realizację przewidzianych ustawami świadczeń.

W celu osiągnięcia wysokich standardów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, dążąc do skutecznego udzielania wsparcia osobom i rodzinom, które mimo osobistego zaangażowania, nie są w stanie samodzielnie rozwiązywać swoich problemów, upowszechniał metodę pracy interdyscyplinarnej, nie tylko w zakresie współpracy instytucjonalnej lecz również w ramach Ośrodka. Poszczególne działy oraz osoby w nich zatrudnione zobowiązane były do wspólnego wypracowywania procedur dotyczących określonych problemów, w tym diagnozowania zasobów występujących w mieście. Właściwa współpraca, wymiana doświadczeń między działami, praca zgodna z zasadami przyjętego w Ośrodku w drodze Zarządzenia nr 30/2012 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z dnia 27 czerwca 2012 r., „Kodeksu etyki pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej”, miała bezpośredni wpływ na skuteczne działania.

Istotnym wydaje się zaakcentowanie, iż cechą charakterystyczną dzisiejszego społeczeństwa – również tarnowskiego – jest wysokie tempo starzenia się ludności. Starzenie się społeczeństwa nie powinno być jednak postrzegane jako problem, lecz wyzwanie. Władze na szczeblu lokalnym powinny nadal wdrażać politykę aktywizacji seniorów, wykorzystania potencjału ludzi starszych oraz poprawy warunków ich życia. Należy promować aktywne starzenie się, nie zaś dominujący model „biernej starości”. Należy realizować politykę polegającą na upodmiotowieniu seniorów tak, aby stali się oni aktywnymi aktorami życia

społecznego, a nie jedynie biernymi odbiorcami usług społecznych. W obliczu zmian demograficznych oraz zaniku instytucji wielopokoleniowej rodziny, konieczna będzie realizacja skutecznej polityki w zakresie zapewnienia opieki (w tym instytucjonalnej) seniorom nie mogącym samodzielnie funkcjonować - dotyczy to szczególnie jednoosobowych gospodarstw domowych. Już dziś można zaobserwować wyraźną preferencję do pozostania na starość (nawet związaną z niepełnosprawnością) w swoim naturalnym środowisku. Należy zatem nadal podejmować działania na rzecz zwiększenia pomocy środowiskowej sprawowanej w domu osoby starszej, jak i tworzenia placówek instytucjonalnych o charakterze dziennej opieki np. w razie nieobecności pracującego członka rodziny. Powinno się rozbudowywać odpowiednią infrastrukturę w środowisku zamieszkania osób starszych np. kluby seniora, ośrodki dziennego pobytu, mieszkania chronione.

Przedstawiony w niniejszym dokumencie, system pomocy na rzecz osób i rodzin, realizowany przez MOPS w Tarnowie, wynikał z założenia, że samo udzielenie pomocy finansowej nie doprowadzi do życiowego usamodzielnienia, a wręcz przeciwnie może prowadzić do szkodliwego zjawiska uzależnienia się od pomocy i przekazywania bierności życiowej następnym pokoleniom. Dlatego, w codziennej działalności Ośrodek dążył do wyprowadzenia jednostek i rodzin korzystających z pomocy społecznej z grup ryzyka poprzez ograniczanie dysfunkcji, choć stwierdzić należy, że nie w każdym przypadku było to możliwe. Często przyczyny leżały po stronie samych świadczeniobiorców, którzy nie współpracując z pracownikiem socjalnym w celu rozwiązania trudnej sytuacji i nie wywiązując się z obowiązków, sami rezygnowali z oferowanej im pomocy. Stąd efekty (w sensie przywrócenia zdolności tych osób do pełnienia ról społecznych) – nie zawsze były zadawalające.

Reasumując stwierdzić należy, że diagnozowane problemy beneficjentów pomocy społecznej, rozwiązywane były z wykorzystaniem zasobów kadrowych, finansowych i instytucjonalnych.

19. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W 2018 ROKU PRZEZ JEDNOSTKI POMOCY SPOŁECZNEJ NADZOROWANE PRZEZ MOPS

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, ul. Szarych Szeregów 1

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy realizuje zadania:

- a) **ośrodka interwencji kryzysowej (oik)** - w ramach którego udziela pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu) osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych – mieszkańcom miasta Tarnowa,
- b) **specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy (sowdop)** - w ramach którego udziela kompleksowej pomocy: psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym schronienia, osobom – ofiarom przemocy domowej; prowadzi działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest jedną z 35 takich placówek

w kraju - dofinansowywanych z budżetu państwa - i **jedną z dwóch w województwie małopolskim.**

c) opracowuje i realizuje **programy korekcyjno – edukacyjne** dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Na realizację zadań Ośrodka, w 2018 r. uzyskano **dotację z budżetu państwa** w wysokości **410.977 zł, w tym:**

- na prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – **385.617 zł,**
- na prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy – **25.380 zł,**
- na prowadzenie programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie **0 zł.**

Natomiast **Gmina Miasta Tarnowa**, w 2018 r. przekazała – na realizację zadania pn. „prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej” - środki w wysokości **544.709 zł, w tym:**

- środki z budżetu Powiatu Dąbrowskiego, w wysokości **9.000 zł** na realizację zadania polegającego na zapewnieniu gotowości świadczenia usług ośrodka interwencji kryzysowej dla mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego w zakresie:
 - a) natychmiastowej specjalistycznej pomocy osobom w kryzysie spowodowanym nagłymi zdarzeniami traumatycznymi,
 - b) zapewnienia, w miarę wolnych miejsc całodobowego schronienia (pomieszczenia do spania; wspólnego pomieszczenia do pobytu dziennego z miejscem zabaw dla dzieci i miejscem do nauki; dostępu do łazienki oraz miejsca do prania, suszenia) związanego z przeżywanym kryzysem – do 3 miesięcy.

W ramach realizacji zadań **ośrodka interwencji kryzysowej**, osobom doświadczającym trudnej sytuacji życiowej udziela się natychmiastowej pomocy, w tym:

- poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego, prawnego,
- psychoterapii,
- w uzasadnionych sytuacjach – całodobowego schronienia.

Celem pracy interwencyjnej jest:

- obecność przy osobie przeżywającej kryzys poprzez wsparcie i wysłuchanie,
- rozpoznawanie i zapobieganie dekompensacji psychicznej, zachowaniom autodestrukcyjnym i agresywnym, jako symptomom tzw. „ostrego kryzysu”,
- odzyskanie przez osobę w kryzysie zdolności do samodzielnego pokonywania trudności,
- zapewnienie schronienia – w sytuacji konieczności izolacji od środowiska lub okoliczności kryzysogennych – połączone z intensywnymi oddziaływaniami terapeutycznymi,
- inicjowanie procesów zmiany i twórczego wykorzystania kryzysu.

Obszary pracy:

- przemoc – wszelkie formy (fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna) przemocy w rodzinie – osoby doznające poszukują wsparcia, pomocy specjalistycznej - włącznie z terapią; interwencji w różnych instytucjach oraz schronienia,

- uzależnienia – od alkoholu, wszelkich środków psychoaktywnych, ale również – Internetu, hazardu itp. – osoby uzależnione i/lub członkowie ich rodzin poszukują informacji na temat mechanizmów uzależnienia i współuzależnienia, możliwości leczenia i pracy terapeutycznej; wsparcia, motywowania do działania,
- bezrobocie, ubóstwo - osoby, które utraciły pracę, bezskutecznie poszukujące zatrudnienia z objawami depresji i bezradności, oczekują wsparcia, motywacji do działania, informacji, poszukiwania alternatywnych rozwiązań, pomocy specjalistycznej,
- zaburzenia psychiczne – osoby w fazie zaostrzenia się objawów poszukujące pomocy psychologicznej, pozostające w leczeniu – wsparcia w farmakoterapii, pomocy w rozwiązywaniu bieżących trudności; rodziny osób psychicznie chorych – poszukujące informacji, interwencji w różnych instytucjach, poradnictwa specjalistycznego,
- kryzysy małżeńskie - konflikty, zdrada, poczucie osamotnienia, zaburzenia relacji – osoby korzystają z wsparcia, pomocy prawnej, psychologicznej, w tym – psychoterapii indywidualnej i rodzinnej/partnerskiej, mediacji,
- żałoba – utrata najbliższych (rozwód, separacja, usamodzielnienie i odejście dorosłych dzieci), śmierć osób najbliższych – wsparcie, towarzyszenie w przeżywaniu żałoby, pomoc specjalistyczna, w tym – psychoterapia,
- trudności i konflikty wychowawcze – rodzice wraz z dziećmi – korzystają z wsparcia, terapii rodzinnej, poradnictwa prawnego, pedagogicznego, psychoedukacji, informacji,
- kryzysy wartości – utrudnione funkcjonowanie społeczne, poczucie braku sensu życia – oddziaływania wzmacniające, psychoterapia, poradnictwo specjalistyczne, informacje,
- myśli i tendencje samobójcze – osoby z myślami samobójczymi, po próbach samobójczych; rodziny i inni bliscy osób, które dokonały samobójstwa – pomoc specjalistyczna w chwilach ostrego kryzysu, a także – załamania, depresji, osłabienia,
- przewlekła choroba, choroba terminalna – osoby i ich rodziny, w sytuacjach powzięcia informacji o chorobie, utraty poczucia sensu życia, trudności w codziennym funkcjonowaniu – informacja, pomoc specjalistyczna, wsparcie.

Problemy najczęściej zgłaszane przez klientów, w 2018 r.:

- przemoc,
- konflikty rodzinne, kryzysy małżeńskie,
- brak wiedzy o instytucjach, procedurach i zasadach udzielania pomocy,
- brak wiedzy prawnej,
- choroby, zaburzenia psychiczne,
- trudności wychowawcze,
- rozwód, utrata, rozstanie, zdrada,
- uzależnienia i współuzależnienie,
- problemy zdrowotne,
- wykorzystanie seksualne.

Pozostałe kategorie zgłaszanych problemów: depresja, myśli samobójcze, trudności finansowe, kryzys wartości, bezdomność.

Liczba przeprowadzonych interwencji –**3.770**,

Liczba klientów – **1.067**,

Liczba osób korzystających z całodobowego pobytu – 5.

Ponadto, na podstawie postanowień sądów, na terenie Ośrodka odbywają się spotkania rodziców z mieszkającymi z drugim rodzicem dziećmi. W 2017 r. Ośrodek realizował ponad 30 postanowień w wym. sprawie.

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r., na podstawie Porozumienia Gminy Miasta Tarnowa z Powiatem Dąbrowskim, TOIKiWOP świadczył również pomoc dla mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego. Ośrodek zapewniał gotowość świadczenia usług w zakresie:

- a) natychmiastowej specjalistycznej pomocy osobom w kryzysie spowodowanym nagłymi zdarzeniami traumatycznymi,
- b) zapewnienia, w miarę wolnych miejsc całodobowego schronienia (pomieszczenia do spania; wspólnego pomieszczenia do pobytu dziennego z miejscem zabaw dla dzieci i miejscem do nauki; dostępu do łazienki oraz miejsca do prania, suszenia) związanego z przeżywanym kryzysem – do 3 miesięcy.

W 2018 r. z wym. pomocy skorzystało 8 mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego.

W ramach realizacji zadań **specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie**, tut. Ośrodek udzielał pomocy, zarówno osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, jak i osobom będącym świadkami przemocy domowej oraz ich rodzinom.

Działania kierowane do osób doświadczających przemocy w rodzinie powinny wypełniać standardy określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259) i obejmować m.in.:

- udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej, prawnej oraz zapewnienie dostępu do pomocy medycznej,
- rozpoznawanie sytuacji osób dotkniętych przemocą domową oraz ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ofiary i/lub jej dzieci,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowywanie indywidualnej diagnozy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej,
- opracowywanie planu pomocy oraz jego realizacja w obszarach: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego; psychoterapii – ukierunkowanej na nabycie umiejętności ochrony przed osoba stosującą przemoc; socjoterapii,
- prowadzenie psychoterapii indywidualnej,
- udzielanie konsultacji pedagogicznych,
- zapewnienie schronienia i ochrona przed osoba stosującą przemoc w rodzinie,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- zapewnienie osobom korzystającym z całodobowego pobytu: przewidzianych standardem warunków lokalowych, żywienia, odzieży i obuwia oraz środków higieny osobistej i środków czystości.

Tradycyjnie, Ośrodek organizował dla chroniących się tutaj rodzin (dorośli i dzieci) przedsięwzięte zajęcia plastyczne oraz obchody „Dnia Dziecka” itp., a także – zgodnie ze zgłoszonym zapotrzebowaniem – spotkanie z doradcą zawodowym PUP.

W 2018 r. odbywały się także spotkania grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Realizując zadania specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, TOIKiWOP prowadzi również systematyczny monitoring sytuacji osób, które korzystały z całodobowego schronienia.

Liczba przeprowadzonych interwencji – **675**,

Liczba klientów ambulatoryjnych – **69**,

Liczba osób korzystających z całodobowego pobytu – **28**, w tym **13 osób dorosłych i 15 dzieci**.

Realizując powyższe dwa zadania Ośrodek objął pomocą łącznie 1.197 osoby; przeprowadził 4.445 interwencji.

W ramach środków finansowych przeznaczonych na realizację **programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie**, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy prowadził programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy – skazanych, przebywających w tarnowskim zakładzie karnym oraz w formie ambulatoryjnej, dla osób kierowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, dobrowolnie zgłaszających się, lub zobowiązanych nakazem Sądu (na terenie siedziby Straży Miejskiej w Tarnowie).

Łącznie programem objęto **33 osoby w dwóch grupach**.

Wszyscy pracownicy Ośrodka uczestniczą w regularnie prowadzonych (co 2 tygodnie) superwizjach, zarówno wewnętrznych, jak i prowadzonych przez uprawnionego, „zewnętrznego” superwizora.

Dodatkowe działania merytoryczne:

- organizacja i przeprowadzenie Kampanii „Historia Misia” Współrealizatorami kampanii poza TOIKiWOP, byli także uczniowie: Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1, Centrum Kształcenia i Wychowania OHP - wraz z opiekunami. Celem kampanii było zwrócenie uwagi mieszkańców miasta na problem krzywdzenia dzieci. Za symbolicznie zabandażowanym misiem, kryje się często cicha tragedia bezbronnych dzieci – bitych, poniżanych, zaniedbywanych. Maskotki są głosem bezbronnych, osamotnionych i krzywdzonych dzieci, które proszą: „Nie bij mnie! Kochaj mnie!”. Podczas kampanii maskotki można było znaleźć w centrum oraz najbardziej uczęszczanych miejscach naszego Miasta.
- udział w kampanii „Biała wstążka” : zajęcia profilaktyczne z uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej (Stowarzyszenie „Ich lepsze jutro”, WTZ Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – koło w Tarnowie, oraz WTZ przy SOSW) oraz adresowane do rodziców podopiecznych WTZ.

Działaniami tymi objęto:

- 88 podopiecznych WTZ
- 20 rodziców

Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta, ul. Szpitalna 53

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie, jest miejską jednostką organizacyjną o zasięgu ponadgminnym. DPS dysponuje **154** miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz **10** miejscami dla osób w podeszłym wieku.

Działalność Domu łączy całodobową opiekę nad mieszkańcami DPS oraz świadczenie usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pobytu dla mieszkańców Tarnowa, którzy nie zamieszkują w DPS.

Dom dysponuje **50** miejscami dziennego pobytu. Jest to forma pomocy w trybie dziennego wsparcia dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych

W stacjonarnej placówce, oprócz sprawowania całodobowej opieki oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb bytowych i opiekuńczych, prowadzona jest działalność rehabilitacyjna i terapeutyczna. Dla mieszkańców Domu i podopiecznych dziennego wsparcia do dyspozycji są sale gimnastyczne wyposażone w specjalistyczny sprzęt do ćwiczeń, a dla mieszkańców Domu także gabinet rehabilitacji, fizykoterapii i masażu, co sprzyja podnoszeniu sprawności fizycznej i utrzymaniu dobrej kondycji.

Wszystkie osoby korzystające z usług Domu mogą uczestniczyć w różnorodnych formach terapii zajęciowej. Zajęcia mają charakter indywidualny oraz grupowy i obejmują: arteterapię, silwoterapię, ergoterapię, muzykoterapię, biblioterapię i ludoterapię. Dodatkowo dla podopiecznych Dziennego Domu Pobytu, prowadzone są zajęcia komputerowe w specjalnie przystosowanej i wyposażonej pracowni komputerowej. Mieszkańcom Domu, dzięki organizacji wycieczek i wyjść do placówek kulturalnych, stwarza się szansę na nawiązywanie i utrzymywanie nowych kontaktów społecznych.

W 2018 r., w ramach integracji międzypokoleniowej, zorganizowano wiele spotkań m.in.:

- XVII Majówka integracyjna p.n. „Przybyli ułani pod okienko”, w której udział wzięli: Społeczność Domu, DDP, ZOL-u, Seniorzy miasta Tarnowa, członkowie PZERI, TWK, Seniorzy z zaprzyjaźnionych Domów Pomocy Społecznej, a także grupa wokalna z Pałacu Młodzieży.
- Spotkania i spektakle w Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie.
- Cykl spotkań w klubie „Miszmasz”- klub dyskusyjny z elementami biblioterapii prowadzony przez panią bibliotekarkę zatrudnioną w Miejskiej Bibliotece Publicznej,

Ważnym elementem pracy z podopiecznymi Domu jest pielęgnowanie tradycji tj. uroczyste obchodzenie świąt, urodzin i innych ważnych wydarzeń z życia podopiecznych.

Wszystkie wydarzenia dotyczące działalności i życia Domu są uwieczniane na fotografiach, a następnie publikowane na stronie internetowej placówki.

W 2018 roku w celu podniesienia standardu usług w Domu kontynuowano remont pokoi mieszkalnych - koszt modernizacji pokoi wraz z wymianą instalacji oraz projektem wyniósł 265.741 złotych. W roku 2019 planowana jest kontynuacja dalszych prac remontowych. Dodatkowo dokonano zakupu nowego wyposażenia pokoi – łóżka sterowane pilotem za kwotę 61.806 złotych oraz łóżko kąpielowe za 11.900 złotych. Wymieniona została również winda zewnętrzna – platforma za kwotę 63.720 złotych.

Dom Pomocy Społecznej, ul. Czarna Droga 48

Dom jest placówką o zasięgu ponadgminnym, zapewnia całodobową opiekę osobom, które ze względu na wiek i stan zdrowia nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Dysponuje **87** miejscami przeznaczonymi dla osób starszych.

Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dostosowane do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

W ramach usług wspomagających, mieszkańcy mają do dyspozycji gabinet ze sprzętem do rehabilitacji. Seniorzy Domu mogą uczestniczyć w różnych formach terapii zajęciowej. Zajęcia mają charakter indywidualny oraz grupowy i obejmują: muzykoterapie, kulturoterapię,

malarstwo, prace ręczne, silwoterapię, teatroterapię, biblioterapię, kinezyterapię itp.

W minionym roku mieszkańcy brali również udział w:

- spotkaniach okolicznościowych w ramach integracji międzypokoleniowej z uczniami szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych: zabawie karnawałowej, majówce, zabawie andrzejkowej, występach artystycznych, pożegnaniu jesieni przy ognisku, w ramach wolontariatu,
- biesiadzie integracyjnej dla mieszkańców Domu, podopiecznych z zaprzyjaźnionych domów pomocy społecznej i seniorów z Tarnowa zorganizowanej dzięki wsparciu sponsorów,
- konkursach plastycznych organizowanych dla osób niepełnosprawnych przez Galerię Aniołowo w Tarnowie,
- projekcie realizowanym w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tarnowie, Filia Nr 8 pn. „Książka na telefon”,
- projekcie realizowanym w Muzeum Okręgowym w Tarnowie pn. „Muzeum dla Pensjonariuszy DPS”,
- biesiadach organizowanych przez zaprzyjaźnione domy pomocy społecznej w powiecie Tarnowskim,
- wycieczkach turystycznych i imprezach kulturalnych organizowanych dla mieszkańców Tarnowa: spektaklach w Teatrze im. L. Solskiego w Tarnowie, Tarnowskim Tygodniu Seniora, obchodach Małopolskich Dni Niepełnosprawnych.

W celu polepszenia standardu świadczonych usług, w 2018r.

Wykonano:

- Remont wnętrza DPS, w tym: remont 14 pokoi mieszkalnych, 1 pokoju biurowego i korytarza z poszerzeniem wejścia do pokoi, wymianą instalacji elektrycznej, oświetlenia, remont natrysków w łazience, naprawa dachu **234.291 zł**
- Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na dobudowę szybu z windą osobową dla osób niepełnosprawnych poruszających na wózkach inwalidzkich **14.268 zł**
- Remont pomieszczeń na parterze budynku: jadalnia, świetlica, hol,, pomieszczenie biurowe, korytarz, wymiana oświetlenia **47.372 zł**

Ogółem 295. 931 zł

Zakupiono:

- łóżka rehabilitacyjne z materacami przeciwoleżynowymi (4 szt.), **10. 600 zł**
- wymiana wyeksploatowanych urządzeń(szafa chłodnicza, zamrażarka,

pralka, kosa spalinowa), **14.158 zł**

- sprzęt pomocniczy do pielęgnacji mieszkańców(podnośnik kąpielowy, wózki prysznicowe), **7.700 zł**
- odzież i pościel dla mieszkańców, **4.625 zł**

Ogółem: 37.083 zł

Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, ul. Robotnicza 4

Dom przeznaczony jest dla 80 mieszkańców niepełnosprawnych intelektualnie - stan na dzień 31.12.2018 r. wynosił 76 osób (63 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz 13 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie).

W okresie sprawozdawczym: 1 osoba przebywała czasowo i powróciła do domu rodzinnego, 1 osoba była umieszczona interwencyjnie i przebywała 3 dni w DPS oraz 2 osoby zmarły.

Dom funkcjonuje zgodnie z uzyskanym zezwoleniem „stałym” - decyzja Nr 17/2010 Wojewody Małopolskiego z dnia 15 listopada 2010 r. Decyzją Wojewody Małopolskiego nr WP-III.9423.10.2018 z dnia 20 lipca 2018 roku Organ Prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie, przeznaczonego dla 15 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz 65 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

W DPS funkcjonuje Zespół Terapeutyczno - Opiekuńczy. Placówka zaspokaja potrzeby:

- Socjalno - bytowe - całkowitą opieką w zakresie pielęgnacji i obsługi objęto 31 osób, 39 osób miało zapewnioną pomoc w myciu, ubieraniu się, spożywaniu posiłków a 33 osoby pomoc w przemieszczaniu się, pomoc w załatwianiu spraw osobistych.
- Opiekuńczo - lecznicze - udzielano pomocy w podstawowych czynnościach życiowych oraz pielęgnacyjnych. Wszystkim mieszkańcom zapewniano stałą opiekę lekarską, pielęgniarską, zaopatrzenie w leki, środki opatrunkowe oraz korzystanie z zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych (odbywały się konsultacje lekarzy specjalistów w poradniach specjalistycznych i szpitalach na terenie miasta Tarnowa oraz w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Krakowie Prokocimiu).
- Wspomagające - mieszkańcy Domu mieli możliwość zaspokojenia swych potrzeb:
 - religijnych - poprzez uczestniczenie we Mszy św. w niedziele i święta oraz w nabożeństwach, kontakt z kapłanem,
 - kulturalnych - oglądanie ulubionych programów telewizyjnych, słuchanie nagrań muzycznych, mieszkańcy brali udział w imprezach integracyjnych, wycieczkach, turnusie rehabilitacyjnym, festynach integracyjnych np.: Dzień Matki, Dzień Dziecka, Festyn w Ładnej, zabawa andrzejkowa w Skrzyszowie, udział w obchodach „Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych” w Tarnowie, spotkania integracyjne w środowisku itp., kontakt z rodzinami.

- Rehabilitacyjne - rehabilitacja lecznicza i społeczna: kinezyterapia dla 28 osób, masaże klasyczny według aktualnych potrzeb mieszkańców, zajęcia na basenie dla 25 osób, hydroterapia – zabiegi wodne – kąpiele perełkowe, itp. Dom zapewniał mieszkańcom:
 - zajęcia rehabilitacji społecznej prowadzone zgodnie z Rozporządzeniem i opracowanym na jego podstawie Regulaminem prowadzenia zajęć rehabilitacji społecznej na terenie Domu Pomocy Społecznej; rodzaj i zakres programowy i wymiar czasu zajęć dostosowany był do wieku, stanu zdrowia, potrzeb i możliwości mieszkańca; ustalany był w indywidualnym planie wsparcia; każdy mieszkaniec miał opracowany tygodniowy plan zajęć rehabilitacji społecznej dostosowany do jego psychofizycznych możliwości,
 - zajęcia rehabilitacyjne na sali gimnastycznej dla 30 osób,
 - terapię i rehabilitację przyłóżkową,
 - w miarę swych możliwości mieszkańcy uczestniczyli w terapii zajęciowej; terapia zajęciowa prowadzona była w grupach 5 dni w tygodniu; prowadzone formy terapii: ergoterapia (terapia przez prace ręczne - wyszywanie, prace plastyczne, zajęcia kulinarne itp.), artreterapia - terapia przez sztukę (biblioterapia, choreoterapia - terapia tańcem, muzykoterapia itp.), ludoterapia - organizowanie gier i zabaw, silwoterapia - terapia przez kontakt z przyrodą,
 - terapię psychologiczną - mieszkańcy mieli możliwość korzystania z porad i konsultacji psychologa jak również udziału w terapii psychologicznej na terenie Domu; spotkania prowadzone były indywidualnie (w gabinecie psychologa) lub grupowo; miały na celu m.in. kształtowanie i doskonalenie umiejętności wyrażania swoich emocji i potrzeb, przeprowadzanie badań psychologicznych.
- Edukacyjne - mieszkańcy podlegający obowiązkowi kształcenia uczestniczyli w nauczaniu specjalnym (indywidualnym i zespołowym oraz rewalidacyjnym), dostosowanym do ich indywidualnych możliwości, uczeniu się i wychowaniu przez doświadczenie życiowe. W roku szkolnym 2017/2018 w zajęciach szkolnych, w tym rewalidacyjnych uczestniczyło 10 osób. Zakres usług ustalany był z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych mieszkańców Domu, dokumentowanych w indywidualnych planach wsparcia.

Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie PSONI - Koło w Tarnowie z siedzibą przy ul. Ostrogskich 5B

W okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018 roku w Domu Pomocy Społecznej przy PSONI - Koło w Tarnowie mieszkało łącznie 19 osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną w tym; 9 kobiet w wieku od 31 – 67 lat, i 10 mężczyzn w wieku od 22 – 59 lat. Osoby mieszkające w DPS pochodziły z miasta Tarnowa (10 os) i okolic (9 os); pobierały rentę socjalną z ZUS (14 os), rentę z KRUS (2 os) emeryturę (1 os) oraz zasiłek stały (1os). Siedemnastu mieszkańców pobierało zasiłek pielęgnacyjny (MOPS lub ZUS). Siedmiu mieszkańców przebywało w DPS na tzw. starych zasadach, skierowani przed 1.01.2004r, pozostałych 12 na nowych (skierowani po 01.01.2004r).

Mieszkańcy Domu mają orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym: niepełnosprawność w stopniu głębokim – 2 osoby, niepełnosprawność w stopniu znacznym – 11 osób, niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym – 6 osób.

W okresie sprawozdawczym (1.01.2018-31.12.2018r.) odeszły z DPS dwie osoby (jedna mieszkanka zmarła, kwiecień 2018r, jedna mieszkanka usamodzielniała się; listopad 2018r). Na ich miejsce przyjęto dwie osoby (mężczyźni, czerwiec i listopad 2018r).

W DPS zatrudnionych było 12 osób na łącznie 9,625 etatu, zatrudnione na stanowiskach: opiekun, terapeuta, psycholog, pielęgniarka, pracownik socjalny, z-ca dyrektora, dyrektor.

W Domu działa zespół terapeutyczno - opiekuńczy składający się z pracowników Domu. Do jego zadań należy w szczególności opracowanie indywidualnych planów wspierania mieszkańca oraz wspólna ich realizacja. Zakres i poziom usług świadczonych w Domu jest ustalany indywidualnie dla każdego mieszkańca w zależności od stopnia jego fizycznej i psychicznej sprawności, uwzględniając: poczucie bezpieczeństwa, poszanowanie godności, zapewnienie intymności, zagwarantowanie wolności.

W organizowaniu życia mieszkańcom Dom kieruje się następującymi zasadami: podmiotowe traktowanie mieszkańców i partnerstwo ze strony personelu, zapewnienie własnej przestrzeni życiowej, spożywania posiłków w warunkach zbliżonych do domowych, aktywizacja mieszkańców poprzez różne formy aktywności, przełamywanie izolacji i monotonii życia w domu, podtrzymywanie więzi z rodziną, ułatwianie nawiązywania przyjaźni z osobami spoza Domu oraz rozwijanie kontaktów ze środowiskiem lokalnym.

Wszyscy mieszkańcy mają zapewnioną całodobową opiekę. Na specjalistyczne badania mieszkańcy zawożeni są do ośrodków zdrowia lub do szpitala. Biorą udział w wycieczkach, zawodach sportowych, zabawach, ogniskach, wyjściach do kina, teatru, występach artystycznych. Biorą aktywny udział w dostępnych w mieście formach aktywności społecznej. DPS organizował w 2018r. dwie imprezy o charakterze integracyjnym, na które zostały zaproszone osoby z niepełnosprawnością z innych ośrodków/placówek. Korzystają z zaproszeń innych ośrodków i placówek (zabawy, spotkania, imprezy). Mieszkańcy biorą udział w imprezach integracyjnych i kulturalnych organizowanych przez Miasto Tarnów (potańcówki, imprezy plenerowe, koncerty).

Sześciu mieszkańców brało udział w projekcie na rzecz aktywności zawodowej, gdzie ukończyli kurs ogrodnicy. Dziewięciu mieszkańców miało zapewnione regularne zajęcia z logopedą (na terenie DPS).

Na dzień 31.12.2018 w DPS przebywało 17 mieszkańców, z tego: jedna osoba kontynuuje edukację w ramach SOSW w Tarnowie, sześć osób odbywa rehabilitację zawodową i społeczną w ramach WTZ, wszyscy mieszkańcy DPS regularnie biorą udział w wyjazdach, wyjściach i innych działaniach w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej zorganizowanych przez placówkę oraz w ramach realizacji projektów socjalnych planowanych przez pracownika socjalnego domu, osiem osób poprawiło swoje funkcjonowanie społeczne.

Środowiskowy Dom Samopomocy im. Św. Kingi al. Matki Bożej Fatimskiej 6, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Prowincja Krakowska

Środowiskowy Dom Samopomocy im. św. Kingi, realizując zadanie, polegające na prowadzeniu placówki dla 60 osób niepełnosprawnych intelektualnie, poprzez zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych, opiekuńczych, terapeutycznych, społecznych, rehabilitacyjnych, religijnych, kulturalno - rekreacyjnych, umożliwia uczestnikom godne przeżywanie swojego człowieczeństwa. Poprzez treningi funkcjonowania w życiu codziennym uczestnicy uczą się samodzielnego życia.

W procesie rehabilitacji społecznej dużą rolę odgrywa integracja ze społecznością lokalną.

W minionym roku:

- całkowitą opieką i pomocą w podstawowych czynnościach życiowych zostały objęte osoby przede wszystkim z głębokim i znacznym stopniem upośledzenia - 30 osób,
- osoby niepełnosprawne ze sprzężeniami uczestniczyły w zajęciach dostosowanych do możliwości każdego uczestnika - indywidualnych oraz zajęciach w małych grupach - 32 osoby,
- osobom z lekkim i umiarkowanym upośledzeniem stworzono warunki do nabywania lub udoskonalania nabytych już podstawowych czynności życia codziennego - 30 osób,
- odbywały się: treningi samoobsługi - uczestniczyło w nich 60 osób,
- odbywały się treningi budżetowe - uczestniczyło w nich 29 osób,
- odbywały się treningi umiejętności spędzania wolnego czasu – uczestniczyło w nich 62 osoby,
- w treningach kulinarnych – w różnej formie - uczestniczyło 50 osób,
- z treningu dbałości o wygląd zewnętrzny korzystał każdy uczestnik - 60 osób,
- w treningach nauki higieny - w różnej formie, dostosowanej do możliwości i percepcji uczestnika, korzystało 60 osób,
- w treningach umiejętności społecznych i interpersonalnych, uczestniczyło 56 osób,
- odbywała się gimnastyka ogólnousprawniająca, uczestniczyło w niej 60 osób,
- z rehabilitacji usprawniającej korzystało 60 osób,
- z porad psychologicznych, korzystali wszyscy uczestnicy, tj. 60 osób,
- z hydroterapii korzystało 28 osób,
- w grach, zabawach, zawodach sportowych organizowanych na terenie Domu brało udział 60 osób,

Wszyscy chętni uczestniczyli w zajęciach rekreacyjno - kulturalnych: Jasełkach w wykonaniu podopiecznych, pracowników, wolontariuszy ŚDS; zabawach tanecznych; koncercie kolęd w Wyższym Seminarium Duchownym; zabawie karnawałowej w ŚDS, wycieczce po Tarnowie, wycieczce do Krakowa do ZOO, Pielgrzymce do Łagiewnik, Pielgrzymce 3-dniowej do Gietrzwałdu, zabawie walentynkowej w ŚDS, wyjściu do teatru, wyjściu do kina, wystawie prac wykonanych na terapii, wyjściu do parku, autokarowej wycieczce do Krakowa, wyjeździe na Dwudniaki, wspólnym grillowaniu - średnio 150 osób,

- wycieczce z rodzinami uczestników do Iławy, do Parku Miniatur,

- 60 osób korzystało z różnorodnych form terapii, dostosowanej do możliwości psychofizycznych tj. zajęcia w pracowni rękodzieła i plastyki, gdzie organizowane są zajęcia manualne, w pracowni multimedialnej, muzyczno–teatralnej organizowane są: muzykoterapia, bajkoterapia, zajęcia relaksacyjne,
- Z młodszymi uczestnikami pracowano wg programu aktywności - świadomość ciała, kontakt i komunikacja (program Knillów), elementy ruchu rozwijającego Weroniki Sherbone - korzystało 31 osób,
- w sali doświadczania świata organizowano zajęcia relaksacyjne, stymulujące różne zmysły, wyciszające, korzystali z nich wszyscy chętni 60 osób,
- w stymulacji polisensorycznej wg pór roku „Poranny krąg” - uczestniczyło 51 osób,
- w celu rozwoju indywidualnych zdolności na terapii zajęciowej Podopieczni przy pomocy terapeutek przygotowali ozdoby świąteczne, później organizowano wystawy tych prac – uczestniczyło 55 osób,
- w zajęciach rewalidacyjnych uczestniczyło 5 osób, realizując obowiązek szkolny,
- umożliwiono, wszystkim chętnym, zaspokojenie potrzeb religijnych poprzez przygotowanie do Sakramentów Świątych, uczestnictwo w codziennej modlitwie, comiesięcznej Spowiedzi i Komunii Świątej - 60 osób,
- wszystkim uczestnikom zapewniano gorące posiłki – zgodnie z prośbą rodziców lub opiekunów.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań”, ul. Piotra Skargi 29 a

Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań”, od 15 października 2015 r. funkcjonował jako placówka typu C. Ze względu na potrzebę ciągłości zabezpieczenia społecznego osób przewlekle psychicznie chorych w lokalnym środowisku od września 2017 r. Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań” został poszerzony o typ A.

Adresatami usług świadczonych w placówce są osoby przewlekle psychicznie chore (m. in. schizofrenia, zaburzenia psychotyczne, afektywne zaburzenia nastroju, zaburzenia nerwicowe) – typ A oraz osoby wykazujące inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (m.in. zaburzenia psychiczne o podłożu organicznym, zaburzenia osobowości, zaburzenia psychiczne towarzyszące zespołom otępiennym oraz chorobom neurodegeneracyjnym, zaburzenia zachowania, zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych) – typ C.

W 2018 r. z uczestnictwa w zajęciach ŚDS skorzystało 53 osoby. Na mocy decyzji kierujących Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przybyło 22 uczestników. Na dzień 31 grudnia 2018 r. obowiązywało 39 decyzji kierujących. W 2018 r. ŚDS dysponował niezmiennie 25 miejscami statutowymi w typie C oraz 20 miejscami w typie A, sumarycznie 45 miejscami.

W 2018 roku wykorzystana dotacja otrzymana ze środków Wojewody Małopolskiego wynosiła 658.043 zł. W tym: 632.963 zł (podstawowej dotacji) i 25.080 zł (środki przekazane na osoby u których występuje niepełnosprawność sprzężona). Wysokość dotacji na jednego uczestnika wynosiła:

- od stycznia do września 2018 r. - 1.458 zł

– od października do grudnia 2018 r.- 1.612 zł

Natomiast pojedynczy koszt na jednego uczestnika z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu wynosi 1.838 zł.

W 2018 r. prowadzono systematyczne działania wspierająco – aktywizujące dla uczestników ŚDS „Zielona Przystań”. Działania te były prowadzone w oparciu o funkcjonowanie pracowni terapeutycznych oraz podział uczestników na grupy. W 2018 r. funkcjonowały następujące pracownie: gospodarstwa domowego, artystyczno-rękodzielnicza, edukacyjno - komputerowa, rehabilitacyjno - rekreacyjna, umiejętności społecznych, relaksacji. Poszczególne działania wspierająco – aktywizujące, były prowadzone za pomocą metod i form pracy dostosowanych do indywidualnych możliwości uczestników. Obejmowały one w szczególności: trening umiejętności praktycznych, trening higieny osobistej oraz dbałości o wygląd zewnętrzny, trening budżetowy, trening obsługi sprzętu AGD, trening umiejętności społecznych, trening poznawczy, zajęcia edukacyjne, zajęcia komputerowe, trening relaksacyjny, terapia zajęciowa, zajęcia rehabilitacyjne, rekreacyjne i ruchowe.

Prowadzono również poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne dla uczestników ŚDS oraz ich rodzin i opiekunów. Powodzeniem cieszyły się również zajęcia logopedyczne oraz dogoterapeutyczne.

W wyniku prowadzonych oddziaływań zrealizowano następujące cele terapeutyczne:

- wzrost samodzielności uczestników w wykonywaniu czynności samoobsługowych,
- zwiększenie samodzielności w wykonywaniu czynności dnia codziennego,
- zwiększenie samodzielności w zakresie zaradności życiowej oraz zaspokajania podstawowych potrzeb,
- usprawnienie funkcji poznawczych i językowych,
- wzrost kompetencji społecznych wyrażający się w umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji interpersonalnych, współpracy w grupie oraz poczuciu odpowiedzialności za atmosferę panującą w społeczności terapeutycznej,
- poprawa samooceny i wzrost wiary we własne możliwości,
- nabycie umiejętności skutecznego radzenia sobie z objawami i skutkami stresu,
- zwiększenie samodzielności w zakresie efektywnego zagospodarowania czasu wolnego,
- integracja z lokalnym otoczeniem społecznym,
- wsparcie rodzin i opiekunów w radzeniu sobie z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

W 2018 r. prowadzono liczne działania, których celem była integracja uczestników ŚDS z lokalnym środowiskiem. Formy integracji społecznej zwykle miały formę udziału w spotkaniach okolicznościowych, imprezach integracyjnych i kulturalnych.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	2
2. INFORMACJE OGÓLNE.....	2
3. ANALIZA WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ I UTRZYMANIE OŚRODKA W LATACH 2017-2018	6
4. ODBIORCY ŚWIADCZEŃ I ZASADY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	9
5. WYWIADY ŚRODOWISKOWE, INFORMACJE W SPRAWACH ŚWIADCZEŃ, DECYZJE ADMINISTRACYJNE	12
6. REALIZOWANE ŚWIADCZENIA MATERIALNE WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ, ICH FINANSOWANIE WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI	13
7. ŚWIADCZENIA WYNIKAJĄCE Z USTAW O: ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH, POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI, POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW, USTALENIU I WYPŁACIE ZASIŁKÓW DLA OPIEKUNÓW, WSPARCIU KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”, DODATKACH MIESZKANIOWYCH ORAZ PRAWA ENERGETYCZNEGO, ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW Z DNIA 30 MAJA 2018 ROKU W SPRAWIE SZCZEGÓŁOWYCH WARUNKÓW REALIZACJI RZĄDOWEGO PROGRAMU “DOBRY START”, WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI	25
8. ŚWIADCZENIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI.....	39
9. ŚWIADCZENIA I DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI	41
10. DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI.....	51
11. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA NA LATA 2018 – 2020 WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI JEGO REALIZACJI	56
12. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ	62
13. REALIZOWANE PRZEZ MOPS FORMY WSPARCIA POZAMATERIALNEGO WRAZ Z OCENĄ EFEKTYWNOŚCI ICH REALIZACJI.....	63
14. POZOSTAŁE DZIAŁANIA OŚRODKA NA RZECZ MIESZKAŃCÓW MIASTA	66
15. REALIZOWANE PROJEKTY SOCJALNE.....	74
16. UDZIAŁ MOPS W REALIZACJI PROGRAMÓW LOKALNYCH.....	83
17. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	83
18. PODSUMOWANIE.....	87
19. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W 2018 ROKU PRZEZ JEDNOSTKI POMOCY SPOŁECZNEJ NADZOROWANE PRZEZ MOPS	89